

EUROPEISKA CENTRALBANKEN

EUROSYSTEMET

ETT GEMENSAMT EUROBETALNINGSSOMRÅDE

NOVEMBER 2008

ECB EZB EKT EKP

SJÄTTE
LÄGESRAPPORTEN

SV

EUROPEISKA CENTRALBANKEN

EUROSYSTEMET

ETT GEMENSAMT EUROBETALNINGSSOMRÅDE SJÄTTE LÄGESRAPPORTEN

NOVEMBER 2008

Alla ECB-
publikationer
under 2008
kommer
att ha ett
motiv från
10-eurosedeln.

© Europeiska centralbanken, 2008

Besöksadress

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Tyskland

Postadress

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Tyskland

Telefon

+49 69 1344 0

Webbplats

<http://www.ecb.europa.eu>

Fax

+49 69 1344 6000

Alla rättigheter förbehålls. Återgivande i utbildningssyfte och för icke kommersiella ändamål är tillåtet under förutsättning att källan anges.

ISSN 1725-650X (onlineversion)

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	5
INLEDNING	11
1 SEPA-KONTOÖVERFÖRINGAR (SCT), SEPA-AUTOGIRO (SDD) OCH SLUTDATUM FÖR ÖVERGÅNG	13
1.1 SCT – framsteg och vägledning	13
1.2 SDD – framsteg och vägledning	16
1.3 Bygga vidare på SCT och SDD	18
1.4 Slutdatum för övergång till SCT och SDD	19
2 SEPA FÖR KORT OCH UPPKOMSTEN AV YTTERLIGARE EUROPEISKA KORTSYSTEM	21
2.1 SEPA för kort: framsteg och vägledning	21
2.2 Standardisering av kort	22
2.3 SEPA-anpassning för treparts kortsystem	23
2.4 Nya europeiska kortsystem	24
3 SEPA FÖR INFRASTRUKTURER	27
3.1 SEPA för infrastrukturer: Framsteg och vägledning	27
3.2 Hantering av kontoöverföring, autogiro och kortbetalning	28
4 KONTANTER	29
5 STYRNINGEN AV SEPA	31
6 MILSTOLPAR FÖR SEPA	33
BILAGA I	37

SAMMANFATTNING

Eurosystemet fortsätter att stödja skapandet av ett gemensamt eurobetalningsområde (SEPA) där medborgare och företag kan göra kontantlösa betalningar inom hela euroområdet från ett enda betalningskonto med hjälp av en enda uppsättning betalningsinstrument lika lätt, effektivt och säkert som de i dagsläget gör betalningar i det egna landet. SEPA behövs för att möjliggöra en utveckling mot en mer integrerad betalningsmarknad i Europa och innebär betydande ekonomiska fördelar. Men SEPA är även ett nödvändigt steg för att slutföra eurons införande som gemensam valuta i 15 och, i och med Slovakiens inträde den 1 januari 2009, 16 länder i Europa. Därmed är SEPA inte bara ett affärsprojekt utan även ett projekt med den politiska ambitionen och avsikten att göra Europa mer integrerat, konkurrenskraftigt och innovativt. SEPA är ett projekt som samordnas och stöds av EPC (European Payments Council), som är den europeiska banksektorns organ inom området för betalningstjänster.

I sin roll som drivkraft för förändringar granskar Eurosystemet noga SEPA:s utveckling. När SEPA-kontoöverföringar (SEPA Credit Transfer, SCT) infördes den 28 januari 2008 blev fördelarna med SEPA tydliga för bankerna och, vilket är ännu viktigare, dessa fördelar börjar även nå fram till slutanvändarna av betaltjänster. De flesta av de automatiserade clearinghus (ACH) som gör kontantöverföringar i euro har SEPA-anpassats. I januari 2008 startade även SEPA för kort för kortbetalningar men här behövs mer arbete för att uppnå SEPA-projektets mål, t.ex. ytterligare ett europeiskt betalkortsystem. Förberedelser för ett tredje betalningsinstrument, SEPA-autogiro (SEPA Direct Debit, SDD), har fortsatt under det gångna året vilket resulterat i upprättandet av en regelbok för grundläggande tjänster och en regelbok för ett system för autogiro från företag till företag, med planerad lansering den 1 november 2009. Direktivet om betaltjänster (Payment Services Directive, PSD), som antogs i november 2007, är som rättslig grund viktig för hela Europeiska unionen vad gäller hanteringen av betalningsinstrument och särskilt för autogiro.

Trots en i stort sett positiv utveckling sedan den femte lägesrapporten publicerades i juli 2007 har

Eurosystemet kunnat observera att de inblandades motivation avtagit och att den konstruktiva andan från den förberedande fasen blivit mer dämpad. Eurosystemet anser därför att det finns behov av en ny lägesrapport inriktad på de områden där mer arbete erfordras så att marknaden åter fattar mod och för att SEPA ska lyckas. Rapporten är inte enbart riktad till bankerna och framtida betalinstitut utan till alla berörda parter som företag, offentliga myndigheter, handlare och konsumenter. Målen med SEPA kan endast nås med hjälp av samtliga aktörers förenade ansträngningar.

De viktigaste budskapen är

1. **BANKERNA BEHÖVER ÖKA SINA INFORMATIONSÅTGÄRDER, ERBJUDA TYDLIGA PRODUKTER OCH LEVERERA ETT ENHETLIGT KUNDGRÄNSSNITT FÖR ATT KUNNA STIMULERA ÖVERGÅNGEN TILL SCT FÖR ALLA KUNDER, I SYNNERHET OFFENTLIGA MYNDIGHETER SOM HAR EN VIKTIG ROLL SOM TIDIGA ANVÄNDARE.**

Eurosystemet gläds åt den lyckade lanseringen av SEPA-kontoöverföringar den 28 januari 2008. För att stimulera till användning av SCT, för närvarande är andelen 1,5 % enligt Eurosystemets SCT-indikator för euroområdet, behöver bankerna öka sina informationsansträngningar gentemot kunderna och även ge mer information om IBAN och BIC, samt tydliggöra produktutbudet. De bör även leverera ett enhetligt kundgränssnitt för SCT på samma sätt som för befintliga nationella kontoöverföringar och inte presentera SCT som en lösning endast för gränsöverskridande betalningar. Försäljare av resursplaneringssystem för företag eller programvara för betalningar har också en viktig roll att fylla för att väcka intresse om SEPA hos storföretag, offentliga myndigheter samt hos små och medelstora företag. Om så inte redan skett bör storanvändare, som storföretag och offentliga myndigheter planera en övergång till SCT före den 1 november 2009, när SEPA-autogiro lanseras. Inom Eurosystemet råder uppfattningen att takten i övergången till SEPA kommer att öka, särskilt när EPC inför ytterligare förbättringar för att svara på kraven från kunderna.

SEPA är viktigt politiskt mål för Europa och även en viktig faktor i arbetet med att underlätta e-system för statliga projekt och Eurosystemet uppmanar de offentliga myndigheterna att föregå med gott exempel och bli bland de första att använda SEPA:s betalningsinstrument.

2. DE SISTA HINDREN MOT ATT I TID LANSERA SEPA-AUTOGIRO (SDD) BÖR UNDANRÖJAS, VILKET OCKSÅ INNEBÄR ATT SLUTFÖRA DISKUSSIONEN OM MULTILATERALA MELLANBANKSAVGIFTER; EPC BÖR STARTA ANSLUTNINGSPROCESSEN SAMT ÖVERVAKA ATT BETALARNA ÄR NÅBARA FÖR SDD TRANSAKTIONER

SEPA-autogiro är planerat att starta den 1 november 2009 med en basvariant samt en företagsvariant, och e-medgivande som tillval. Alltför många osäkerhetsfaktorer kan dock fördröja lanseringen och dess framgång. För att komma vidare krävs snabba lösningar, t.ex. genom att skapa klarhet om när lanseringen kan ske, och därmed säkerställa att befintliga medgivanden är fortsatt giltiga, möta kundkrav, öka kommunikationen och slutföra diskussionen om multilaterala mellanbanksavgifter.

För att bemöta osäkerheten om huruvida en multilateral mellanbanksavgift är tillämplig har Europeiska centralbanken, i diskussioner med Europeiska kommissionen, föreslagit en väg framåt. I de fall en multilateral mellanbanksavgift redan finns i det nationella autogiroet kan denna tillämpas på SDD även i nationella sammanhang. Eventuella ändringar eller avskaffande av redan existerande mellanbanksavgifter (t.ex. efter beslut av behörig myndighet eller utfasning av det nationella autogirosystemet) bör även tillämpas på SDD på nationell nivå. Detta skapar lika konkurrensvillkor för SEPA-autogiro med redan existerande autogirosystem och underlättar för en övergång till SEPA:s autogiro. För gränsöverskridande SEPA-autogiro skulle befintliga multilaterala mellanbanksavgifter kunna accepteras av Europeiska kommissionen om de kan motiveras och är övergående, dvs. tidsbegränsade. Baserat på denna vägledning från ECB och Europeiska kommissionen

har ECB lagt ett förslag om en gränsöverskridande multilateral mellanbanksavgift för en övergångsperiod. De viktigaste detaljerna i detta förslag är 1) taket på den interimistiska gränsöverskridande multilaterala mellanbanksavgiften som ska gälla för SDD har satts till 8,8 cent. 2) Europeiska kommissionen och EPC ska omedelbart inleda diskussioner om en långfristig finansieringsmodell för SDD och dessa diskussioner ska helst leda till konkreta resultat under första kvartalet 2009. 3) Den tillfälliga gränsöverskridande multilaterala mellanbanksavgiften ska användas under en tidsbegränsad period som ger bankerna tillräcklig tid för att anpassa sig till den långfristiga finansmodellen för SDD. Detta skulle ge stöd för lanseringen av SDD för gränsöverskridande betalningar, vilket är den verkligt nya betaltjänsten på europeisknivå och således mycket viktig för att SEPA ska lyckas. EPC, nationella övergångskommittéer, offentliga myndigheter och nationella lagstiftare bör tillsammans fokusera på hur de kan undanröja eventuella osäkerheter på det här området. EPC bör inte desto mindre starta anslutningsprocessen så snart som möjligt så att SDD kan lanseras den 1 november 2009 och övervaka att betalarna kan nås via SDD.

3. SEPA BEHÖVER MÖJLIGGÖRA EN HÖG GRAD AV AUTOMATISERAD BETALNINGSHANTERING (STRAIGHT-THROUGH PROCESSING) (STP) OCH ERBJUDA TJÄNSTER UTÖVER KÄRN- OCH BASPRODUKTER

SEPA:s alla fördelar kan endast nås om hänsyn tas till kundernas krav. En hög grad av automatiserad betalningshantering är ett mycket viktigt krav från affärskunderna. På företagsnivå bör betalningsmeddelanden innehålla referensinformation från kund till kund för att underlätta för automatiserad avstämning. Den ISO-standard som håller på att utvecklas för strukturerad information om betalningsmottagaren för maskinell avläsning bör göras tillgänglig för användarna så snart den godkänts som internationell standard. På teknisk nivå bör allmänna meddelandestandarder erbjudas hela vägen från en kund till en annan, både vad gäller kund-till-bank och bank-till-kund, dvs. både vid betalnings-

instruktionen och vid betalningsinformation, kontorapporter och kontobesked. Eurosystemet uppmanar samtliga banker att erbjuda sina affärskunder standardiserade meddelanden som en bastjänst. Dessa ska även tjäna som bas för näringslivet för att framgångsrikt utveckla ett SEPA-täckande ramverk för e-fakturerings.

Stora framsteg har gjorts för att utveckla SEPA-betalningar online, där kunderna via sin Internet-bank kan initiera en betalning online hos en handlare. Eurosystemet uppmanar EPC att slutföra ramverket för e-fakturerings före utgången av 2009. Eurosystemet välkomnar den i juni 2008 undertecknade överenskommelsen om samarbete mellan EPC och mobiltelefonoperatörerna för att gemensamt utveckla kanaler inom SEPA för betalningar via mobiltelefon.

4. ATT SÄTTA ETT REALISTISKT MEN AMBITIÖST SLUTDATUM FÖR ÖVERGÅNG TILL SEPA-KONTOÖVERFÖRINGAR OCH SEPA-AUTOGIRO ÄR ETT NÖDVÄNDIGT STEG FÖR ATT TIDIGT KUNNA DRA NYTTA AV SEPA

För att undvika en utdragen och kostsam övergångsprocess till SCT och SDD är det viktigt att stora aktörer som storföretag och myndigheter går över till SCT och SDD så snabbt som möjligt. Detta för att hindra en situation där fördelarna med SEPA inte kan nås eftersom SEPA-betalningar bara används för gränsöverskridande betalningar ett så kallat "mini-SEPA". Ett bra produktbud och tydlig information från bankernas sida är givetvis det första steget för att övertyga kunderna om fördelarna med att byta. Nästa steg är att eliminera den felaktiga uppfattning som råder på vissa delar av marknaden om att en övergång till SEPA kan skjutas upp på obestämd tid. Det måste stå klart för alla marknadsaktörer att de nationella systemen för kontoöverföring och autogiro kommer att fasas ut i euroområdet efter att ett realistiskt men samtidigt ambitiöst slutdatum fastställs. Eurosystemet kommer följaktligen att fortsätta sina ansträngningar för att få aktörerna att inse att ett slutdatum är ett nödvändigt steg och man avser att finslipa detaljerna t.ex. rörande självreglering alternativt reglering, så väl som ett slutdatum som sådant.

5. MARKNADEN UPPMANAS INTA EN MER AMBITIÖS HÅLLNING TILL SEPA FÖR KORT SAMT STÖDJA MARKANDSINITIATIV FÖR ATT SKAPA ETT EUROPEISKT BETALKORTSYSTEM

SEPA för kort startade den 1 januari 2008 men har inte tagits upp av bankerna på samma vis som SEPA-kontoöverföringar. EPC har efter diskussioner med Europeiska kommissionen klargjort de viktigaste aspekterna av regelverket avseende SEPA för kort (SCF). Eurosystemet är övertygat om att de klargöranden som gjorts avseende kortsystemens geografiska täckning och handlarnas rätt att inte acceptera vissa kortmärken eller att ta ut en avgift på vissa korttransaktioner (s.k. surcharging) har korrigerat vissa missförstånd på marknaden där utvecklingen kunde ha lett bort från ökad konkurrens och större effektivitet.

Inte desto mindre skulle Eurosystemet gärna se att marknaden ställde upp mer ambitiösa mål på kortområdet med tanke på kortbetalningarnas betydelse för den europeiska medborgaren och med tanke på att kortbetalningar kan bidra till att minska kostnaderna för banker, företag och samhälle som helhet. Eurosystemet räknar med att åtminstone ytterligare ett europeiskt kortsystem kan komma att inrättas för att möta kraven från kortinnehavare, banker, handlare, konkurrensmyndigheter och Eurosystemet. Eurosystemet har diskuterat denna fråga med större europeiska banker och andra intressenter. Man har därvidlag kunnat konstatera att det finns en ökande förståelse för, och ett allt större stöd för ett europeiskt kortsystem. För tillfället finns det tre olika initiativ för att skapa ett sådant europeiskt kortsystem på marknaden. Eurosystemet välkomnar dessa projekt och finner att de ger en tydlig signal på att marknaden inser behovet av ett europeiskt kortsystem.

Förutom dessa system och marknadsinitiativ uppmanas EPC ta hänsyn till den senaste utvecklingen (t.ex. standardisering, treparts-kortsystem och beslut av konkurrensmyndigheter). Som minimum bör regelverket avseende SEPA för kort uppdateras och revideras. Det vore även lämpligt att EPC började övervaka

införandet av regelverket avseende SEPA för kort. Eurosystemet uppmanar samtliga europeiska banker att inse riskerna rörande SEPA för kort, bli mer involverade, upprätthålla eller återvinna den strategiska kontrollen över kortmarknaden samt anta de utmaningar och möjligheter som SEPA för kort kan innebära.

6. DEN EUROPEISKA BETALNINGSEKTORN BÖR SÄKERSTÄLLA SITT INFLYTANDE ÖVER STANDARDER AVSEENDE SEPA FÖR KORT, HELST SÅDANA UTAN UPPHOVSRÄTT OCH EPC BÖR DESSUTOM PÅSKYNDA STANDARDISERINGSPROGRAMMET AVSEENDE SEPA FÖR KORT

Vad gäller kortstandardisering, avser EPC att, i samarbete med övriga berörda parter, färdigställa ett omfattande ramverk med krav gällande samtliga områden för kortbetalningar (dvs. kort-till-terminal, terminal-till-inlösare, inlösare till utfärdare samt certifiering och typgodkännande) till årsskiftet 2008. Ramverket är dock i dagsläget långt ifrån ett färdigt set av standarder som marknaden kan införa. Dessutom verkar vissa element saknas, t.ex. den senaste utvecklingen inom ISO 20022. En ny tidsgräns t.o.m. senast årsskiftet 2009 bör därför sättas. För att klara denna tidsfrist uppmanas EPC att bygga vidare på befintliga europeiska standardiseringsinitiativ.

Eurosystemet rekommenderar den europeiska banksektorn att använda standarder utan upphovsrätt (t.ex. ISO-standarder) där detta är möjligt och att aktivt arbeta med att skapa de standarder som saknas. Dessutom rekommenderas den europeiska banksektorn att bli mer aktiv på det globala standardiseringsområdet för att på lämpligt sätt kunna påverka utvecklingen av relevanta standarder. Eurosystemet uppmanar slutligen den europeiska banksektorn, t.ex. EPC eller en representant för europeiska kortsystem, att bli medlem i EMVCo och PCI SSC så länge som dessa standarder med upphovsrätt används i den europeiska betalindustrin. Eurosystemet rekommenderar att den europeiska banksektorn, och särskilt EPC, även ska involvera andra aktörer mer (t.ex. producenter av terminaler och de som processar korttransaktioner men även

handlare och kortinnehavare) och på ett mer strukturerat sätt i standardiseringsprogrammet avseende SEPA för kort.

7. SÄKERHET ÄR GRUNDLÄGGANDE FÖR FÖRTROENDET FÖR SEPA-BETALNINGAR OCH SAMTLIGA AKTÖRER MÅSTE INTENSIFIERA SINA ANSTRÄNGNINGAR INOM DETTA OMRÅDE

Säkerhet för betalningar förtjänar särskild uppmärksamhet. Eurosystemet välkomnar de senaste tilläggen med säkerhetsprinciper till SDD Rulebooks vilka gör dem obligatoriska för samtliga aktörer. Eurosystemet förväntar sig att varje bank inför mallar för riskhantering för att bidra till att SDD-systemet som helhet blir säkrare och mer attraktivt.

Eurosystemet ser med tillfredsställelse att EPC har tillsatt en specialiserad arbetsgrupp för informationssäkerhet och att man kommer att definiera en god praxis före slutet av 2008. Det är nödvändigt att skydda förtroendet för elektroniska betalkanaler och även dess tillgänglighet och användbarhet. För att alla fördelar med SEPA ska bli verklighet måste man undvika att det förekommer olika praxis eller att lägsta praxis tar över in en tävlan om lägsta säkerhetskostnaderna. En gemensam hög nivå avseende säkerhet för Internetbanking, kortbetalningar och betalningar online behövs. Bankerna uppmanas binda sig för lämpliga säkerhetsstandarder och rekommendationer och att inte bara beakta sina egna, utan även sina kunders perspektiv vid beslut som rör säkerhetsfrågor. Med hänsyn till att säkerhet rörande Internetbanking och onlinebetalningar är beroende av många aktörer bör samarbete mellan dessa intressenter främjas. Så behövs t.ex. förbättrat samarbete med Europeiska kommissionen för att utreda en harmonisering av de rättsliga ramarna för att bekämpa e-brottslighet.

8. INFRASTRUKTURERNA GÅR I BRÄSCHEN MEN ÅTERSTÅENDE RESTRIKTIONER VAD GÄLLER DRIFTSKOMPATIBILITET BÖR TAS BORT

Effekterna av SEPA har hitintills främst varit tydliga på den infrastrukturella nivån, dvs. företag

som erbjuder system för överföring mellan banker. Eurosystemet har med tillfredsställelse konstaterat att de flesta automatiserade clearingcentraler som hanterade kontoöverföringar i euro har SEPA-anpassats och att de har hanterat SEPA-kontoöverföringar sedan systemet lanserades i januari 2008 med stöd av infrastruktur för meddelandehantering. Flera infrastrukturensystem tar nu steget från att erbjuda endast nationella transaktioner till att bli europeiska tjänsteleverantörer på en inhemsk euromarknad. Eurosystemet välkomnar denna inställning. Kvarvarande hinder mot SEPA avseende infrastruktur bör avvecklas; ingen bank eller bankförening ska av någon annan enhet tvingas använda en särskild infrastruktur (i form av antingen direkta eller indirekta deltagare) eller att använda specifika upphovsrättsskyddade tekniska standarder. Eurosystemet uppmanar vidare alla intressenter (t.ex. EPC, EACHA och alla automatiserade clearingcentraler) att fortsätta arbetet med att uppnå full driftskompatibilitet mellan infrastrukturerna. Infrastrukturerna förväntas etablera kontakt med andra infrastrukturer om så begärs.

9. GOD ORGANISATIONSSTYRNING AV SEPA-PROJEKTET KRÄVER ÄNDRINGAR AV EPC:S UPPDRAG OCH ORGANISATION

SEPA:s framgång är till stor del beroende av dess styrning. Bestämmelser om god organisationsstyrning för ett projekt som SEPA innebär att olika intressenter på såväl europeisk som nationell nivå involveras och att deras intressen vägs mot varandra på ett tydligt sätt och med hänsyn tagen till mekanismer som gör det möjligt att uppnå SEPA:s mål.

Med tanke på EPC:s viktiga roll i SEPA-projektet fordrar EPC:s regler för styrning särskild granskning. Även om EPC har gjort stora framsteg i arbetet med att balansera olika parter intressen i SEPA-systemen återstår mycket att göra, t.e.x. att involvera samtliga intressenter, från företag till offentliga myndigheter och från handlare till konsumenter utan att för den skull föreslå att de ska bli medlemmar i EPC:s plenum. Eurosystemet skulle framför allt välkomna

ett engagemang från de offentliga myndigheternas sida. Dessa är stora kunder av betaltjänster och borde agera i linje med SEPA-projektets politiska mål. Vidare måste ytterligare framsteg göras vad gäller tydlighet och vad gäller att visa att SEPA:s mål faktiskt uppnås. EPC borde överväga ett flertal förbättringar i sin organisationsstyrning som följd av berättigad kritik från aktörer, lagstiftare och Eurosystemet. En kortfristig lösning vore att stärka EPC:s sekretariat så att det på lämpligt vis kan stödja EPC i dess många olika uppgifter. På medelfristig och lång sikt krävs större förändringar för att förbättra EPC:s effektivitet, transparens och ansvar.

10. KLARHET OCH TYDLIGHET VAD GÄLLER SEPA:S UPPGIFTER VILKA EUROSISTEMETS FÖRVÄNTAR SIG SKA FULLFÖLJAS – SEPA:S INFÖRANDE OCH MILSTOLPAR FÖR ÖVERGÅNGEN

För att skapa klarhet och säkerhet om vilka uppgifter som ska uppfyllas har Eurosystemet upprättat en lista med milstolpar för SEPA:s införande och övergång. Denna lista kommer att möjliggöra bättre ledning av SEPA-projekt och förbättra åtgärderna för en framgångsrik implementering och övergång utan att förlora kraft. I kronologisk ordning är milstolparna: säkerställa att befintliga medgivanden fortfarande är giltiga, mellanbanksersättning för SEPA autogiro, översyn av förordning 2560/2001, fastställa ett slutdatum för SEPA-kontoöverföringar, lansering av SEPA-autogiro, införlivande av direktivet om betalningstjänster (PSD), ramverket för e-fakturerings, fastställa ett slutdatum för SEPA autogiro, beslut om ytterligare europeiska kortsystem, och implementering av SEPA-standarder för kort.

INLEDNING

Eurosystemet fortsätter att stödja skapandet av ett gemensamt eurobetalningsområde (SEPA) där enskilda medborgare och företag kan göra kontantlösa betalningar inom hela euroområdet från ett enda konto varsomhelst i euroområdet med hjälp av en enda uppsättning betalningsinstrument lika lätt, effektivt och säkert som de i dagsläget gör betalningar inom det egna landet. SEPA behövs för att utveckla en mer integrerad betalningsmarknad i Europa och innebär betydande samhällsekonomiska fördelar. Det är även ett nödvändigt steg för att fullfölja införandet av euron som gemensam valuta i 15 och, i och med Slovakien anslutning den 1 januari 2009, snart 16 länder i Europa. Därmed är SEPA inte bara ett affärsprojekt utan även ett projekt med politisk ambition att göra Europa mer integrerat, konkurrenskraftigt och innovativt. SEPA är ett viktigt europeiskt mål, jämförbart i ambition, storlek och komplexitet med övergången till euron och införandet av eurosedlar och mynt. SEPA är ett projekt som samordnas och stöds av EPC (European Payments Council), som är den europeiska banksektorns organ inom området för betalningstjänster. I sin roll som drivkraft för förändringar granskar Eurosystemet noga SEPA:s utveckling. Eurosystemet har hittills publicerat fem lägesrapporter om SEPA för att visa hur långt förberedelsearbetet framskridit och ge vägledning till marknaden. Därutöver publicerades en särskild rapport om betalkortsystem i november 2006.

Sedan den femte lägesrapporten publicerades i juli 2007 har mycket hänt. En viktig milstolpe var SEPA:s framgångsrika lansering i januari 2008. När SCT infördes den 28 januari 2008 blev fördelarna med SEPA tydliga för bankerna och, vilket är ännu viktigare, dessa har också börjat nå ut till slutanvändarna av betaltjänster. Nationella genomförande- och övergångsplaner har tagits fram och publicerats. De flesta automatiserade clearinghus (ACH) som gjorde kontantöverföringar i euro har SEPA-anpassats.

I januari 2008 lanserades även SEPA för kortbetalningar men här behövs mer arbete för att uppnå målen för SEPA-projektet, t.ex. behövs åtminstone ett europeiskt betalkortsystem till.

Förberedelser för ett tredje betalningsinstrument SEPA autogiro, har fortsatt under det gångna året och resulterat i antagandet av två regelböcker, en för bastjänsten och en för autogiro från företag till företag, vilket planeras tas i drift den 1 november 2009. Det finns dock fortfarande stora oklarheter vad gäller detta viktiga SEPA-instrument och dessa måste lösas snabbt.

Framsteg har gjorts även på området för e-betalningar och för betalningar via mobiltelefon. Organisationsstyrningen av SEPA-projektet som helhet och av EPC, som dess främste förespråkare, har varit föremål för diskussion.

Trots en i stort sett positiv utveckling sedan den femte lägesrapporten publicerades i juli 2007 har Eurosystemet observerat att marknadsaktörernas motivation för projektet har minskat och att den konstruktiva andan från den förberedande fasen blivit mer dämpad. Eurosystemet anser därför att det finns behov av en ny lägesrapport inriktad på de områden där marknaden fortfarande måste lägga ner arbete för att komma vidare och för att SEPA ska lyckas. Rapporten är inte enbart riktad till banker och framtida betalinstitut utan till alla berörda parter som företag, offentliga myndigheter, handlare och konsumenter. Målen med SEPA kan endast nås med samtliga aktörers förenade ansträngningar. Den här rapporten innehåller förutom råd till marknaden om hur de kvarvarande problemen kan lösas även milstolpar i syfte att skapa klarhet och tydlighet om vilka uppgifter som måste uppfyllas för att SEPA:s genomförande och övergång ska lyckas. Alla intressenter uppmanas att följa denna vägledning och uppfylla dessa uppgifter för att uppnå målen med SEPA.

Rapporten har delats upp i sex kapitel. I kapitel 1 ges en översikt av läget för SCT och SDD. I kapitel två behandlas SEPA-kortbetalningar, inklusive standardisering och uppkomsten av ytterligare Europeiska kortsystem. Den infrastrukturella utvecklingen avseende hantering, clearing eller avveckling av SEPA-betalningar behandlas i kapitel tre. Utvecklingen som berör kontanter beskrivs i kapitel fyra. Organisationsfrågor tas upp i kapitel fem. I kapitel sex behandlas slutligen SEPA:s milstolpar.

I SEPA-KONTOÖVERFÖRINGAR (SCT), SEPA-AUTOGIRO (SDD) OCH SLUTDATUM FÖR ÖVERGÅNG

1.1 SCT – FRAMSTEG OCH VÄGLEDNING

SCT, som lanserades den 28 januari 2008, har fått en bra inledning och mer än 4000 banker har anslutit sig till systemet (dvs. version 2.3 av ”SEPA Credit Transfer Scheme Rulebook”). I slutet av augusti hade 4350 banker anslutit sig och enligt EPC kommer nästan alla banker som är aktiva på betalningsområdet att ansluta sig och kunna sända och ta emot SCT. Man kan således dra slutsatsen att bankernas närhet inom SEPA inte varit något problem. Under inledningsfasen förekom vissa mindre problem, t.ex. användning av felaktiga BIC och oriktig tillämpning av reglerna för återföring av SCT-betalning skulle göras men dessa problem kunde snabbt lösas sedan EPC informerats.

Inför lanseringen utformades och publicerades nationella planer på hur SEPA skulle genomföras. Eurosystemet upprättade 12 allmänna rekommendationer för nationella planer och övervakade periodvist hur de omsattes. Eurosystemet har beslutat att fortsätta att noga granska SEPA:s utveckling nu när konceptet har övergått till realitet. Eurosystemets ”SCT-indikator för euroområdet” har skapats för att granska acceptansen för SEPA-kontoöverföringar i euroområdet. Indikatorn baseras på data från infrastrukturer (automatiserade clearinghus (ACH)) i euroområdet. Den mäter inte exakt alla SCT-transaktioner, t.ex. inte bankinterna överföringar (on-us) och transaktioner som clearas via bilateral clearing eller korrespondentbanker, men ger en värdefull och unik indikator på hur många transaktioner av den totala volymen av kontoöverföringar som är SCT-transaktioner. Denna indikator uppdateras varje månad och publiceras på ECB:s webbplats.¹ Enligt denna indikator har användningen av SCT (se diagram nedan) ökat stadigt sedan den lanserades den 28 januari 2008. I september 2008 utfördes 7 miljoner SCT-transaktioner genom clearing- och avvecklingssystem (CSM) i euroområdet, vilket motsvarar 1,5 % av samtliga kreditöverföringar.

Förutom SCT-indikatorn utvärderar Eurosystemet även acceptansen för SEPA-kontoöverföringar

på nationell nivå. Nationella SCT-indikatorer ger en mer överskådlig bild av situationen i varje land vad gäller marknadsandel av tidigare nationella produkter och SCT. De sammanställs två gånger om året och baserar sig på uppgifter från många källor. De nationella indikatorerna kommer att publiceras på webbplatserna för de nationella centralbankerna i euroområdet fr.o.m. slutet av 2008.

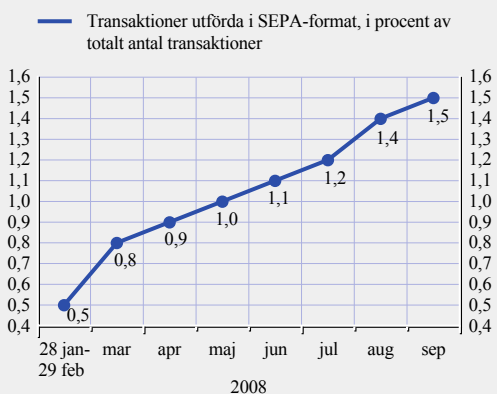
Acceptansen för SCT påverkas av hur snabbt bankerna byter till de nya produkterna, om dessa produkter förordas av bankerna och av förberedelserna av användare, t.ex. uppdatering av ERP-system (resursplaneringssystem, Enterprise Resource Planning) eller programvara för betalningar. För närvarande har ett stort antal banker ännu inte slutfört de operativa förberedelserna för att hantera stora mängder SCT-transaktioner. Hanteringen kräver därför fortfarande manuellt arbete. Dessutom har kommunikationen från bankernas sida varit minimal eller endast riktad till vissa kunder. ECB genomförde en företagsenkät 2007 och 2008 där 300 stora och små företag svarade.² 2008 ökade medvetandet om SEPA kraftigt till 80 % (från 53 % 2007). Den viktigaste informationskällan är pressen, snarare än bankerna, och de svarande hade inte någon full bild av SEPA:s effekter. Bankerna behöver därför öka sina kommunikationsansträngningar och även ge information om IBAN och BIC samt tydligare demonstrera produktutbudet till sina kunder. Försäljare av ERP-system (resursplaneringssystem) för företag eller programvara för betalningar spelar också en viktig roll för att skapa medvetande om SEPA hos storföretag, offentliga myndigheter och små och medelstora företag. Eurosystemet uppmanar försäljare som hamnat på efterkälken att säkerställa att deras produkter är redo för SEPA och att erbjuda dem till sina kunder. Å andra sidan vill kunderna möjligen vänta med en övergång till SDD lanseras, dvs. till november 2009. I vilket fall som helst bör projekten vara redo att möta tidsfristen i november 2009.

1 Se <http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/timeline/html/index.en.html>.

2 I ECB:s företagsenkät används Europeiska kommissionens ”European Business Test Panel”.

Volym av SCT-transaktioner

(i procent)

Källa: saknas

Under de första åtta månaderna verkar SCT-användningen ha begränsats till gränsöverskridande transaktioner i euro. Dessa beräknas normalt utgöra runt 2 % av kontoöverföringarna i Europa. Den positiva nyheten är dock att övergången till SEPA har börjat. Eurosystemet är övertygat om att takten kommer att öka, särskilt när ytterligare förbättringar (se nedan) har genomförts, när SDD blir tillgängligt fr.o.m. den 1 november 2009 och när aktörerna når överenskommelse om att sätta ett slutdatum för när övergången från gamla kontoöverföringar till SCT ska ske. Eurosystemet räknar med att övergången till SEPA-kontoöverföringar kommer att ha nått en kritisk massa vid slutet av 2010.

Samtidigt som SCT lanserades 2008 har EPC på begäran av kundrepresentanter eller banker arbetat med ett antal ändringar och förbättringar. Dessa uppdateringar har inkorporerats i SCT Rulebook, version 3.2, som godkändes av EPC i juni 2008 och som enligt planerna ska ersätta den nuvarande version 2.3 den 2 februari 2009.³ Förutom några avtalsrättsliga ändringar och några rättningar strävar den nya versionen efter att förbättra servicekvaliteten på de produkter som bankerna erbjuder. Eurosystemet välkomnar dessa förbättringar av SCT, framför allt de koder för "kategori/syfte" som betalaren anger som syfte för transaktionen (t.ex. lön) samt koderna för referens som indikerar att betalaren

eller betalningsmottagaren agerar för någon annan (juridisk) persons räkning. Dessa båda förbättringar har införts på begäran av företagskunder. Andra ändringar är resultatet av deltagande av schweiziska finansinstitut i SCT-systemet.⁴ EPC har även konsulterat berörda parter avseende implementeringsriktlinjer för harmonisering av meddelandestandarder för kund-till-bank och som ska möjliggöra för kunderna att initiera SCT (och SDD) på ett enhetligt vis samt har godkänt implementeringsriktlinjerna för kund-till-bank SCT. Dessutom har EPC nyligen börjat analysera kraven för harmonisering av meddelandestandarder för bank-till-kund, dvs. meddelande avseende information om betalning, kontorapport och kontobesked. EPC har slutligen tagit itu med kraven från företag avseende information till betalningsmottagaren. EPC har godkänt ett dokument för vägledning som ska göra det möjligt att tidigt införa de ISO-standarder som är under utveckling för strukturerad betalningsinformation för maskinell avläsning av betalningsmottagaren så snart den blivit godkänd som internationell standard.

Eurosystemet har emellertid identifierat vissa kvarvarande hinder mot införandet av SCT. Kundernas erfarenhet av SCT kan ännu inte helt jämföras med erfarenheten från befintliga nationella kontoöverföringar. Det är t.ex. inte alltid möjligt att göra betalningar med en viss betalningsdag eller periodiska betalningar och vissa Internet bankapplikationer kräver att en särskild sida öppnas eller att man måste välja land för sin betalning även inom SEPA. Detta visar att SEPA-betalningar erbjuds som gränsöverskridande betalningar i euro av många banker i euroområdet, istället för som normala inhem-

3 Version 3.2 av SCT Rulebook är en uppdatering av version 3.0 (godkänd i december 2006) och kommer att ersätta den version som nu används, dvs. version 2.3, den 2 februari 2009. Även om en version 3.1, utvecklades godkändes den inte. Vissa ändringar i regelboken kommer först att börja gälla den 1 november 2009, det datum som är tidsfristen för implementering av direktivet om betalningstjänster.

4 SEPA omfattar nu 31 länder, dvs. de 27 EU-medlemsstaterna, Norge, Island, Liechtenstein och Schweiz samt de territorier som anses vara del av EU i enlighet med artikel 299 i Rom-fördraget (Martinique, Guadeloupe, Franska Guyana, Réunion, Gibraltor, Azorerna, Madeira, Kanarieöarna, Islands, Ceuta och Melilla, samt Åland). EPC har utarbetat allmänna principer och kriterier för länder och områden som vill ingå i SEPA.

ska betalningar. Vad gäller IBAN och BIC vill Eurosystemet uppmana bankerna att konsekvent börja använda dessa internationella kontonummer istället för de nationella och uppmuntrar alla betalare att presentera dessa kontonummer på sina räkningar eller skatteblanketter. Eurosystemet välkomnar att bankerna gått med på att underlätta eller erbjuda övergångstjänster till IBAN eller BIC för (företags-)kunder som önskar uppdatera sina datorsystem för kontouppgifter. För att uppmuntra mindre användare, t.ex. privatpersoner och små- och medelstora företag, att använda SCT vore det bra om bankerna enbart fordrade IBAN och att banken därefter lägger till korrekt BIC från den databas som är tillgänglig för marknaden. Eurosystemet skulle också välkomna ett avskaffande av nationella hinder mot användning av SCT, t.ex. kravet att använda andra prissättningsmodeller än SHARE avseende vissa betalningar. Marknaden bör också, tillsammans med de berörda nationella myndigheterna, snarast skingra oklarheterna rörande betalningsbalansrapportering via betalningsmeddelanden. ECB-rådet gav tydliga riktlinjer i denna fråga i februari 2008.

Det bör erinras om följande fördelar med att byta till SEPA-betalningar för storanvändare, som storföretag och offentliga myndigheter: För det första kommer det bara att finnas en enda strömlinjeformad procedur för alla europeiska betalningar istället för separata och ibland arbetskrävande procedurer för inhemska och inomeuropeiska gränsöverskridande betalningar. För det andra kommer det att finnas ett större antal banker som konkurrerar om denna tjänst. Slutligen kommer priserna för SEPA-instrument också att återspegla ökande skalfördelar. För att förmå dessa storanvändare att medverka måste bankerna leverera en tjänst som innefattar gemensamma meddelandestandarder hela vägen från en kund till den andra, både på kund-till-bank och bank-till-kund området, dvs. både vid betalningsinstruktionen och betalningsinformation, kontorapport och kontobesked. EPC uppmanas även utveckla XML-standarder för dessa meddelanden. Eurosystemet skulle önska att varje bank kunde erbjuda sådana meddelandestandarder som ett minimum, dvs. att bankägda

standarder kan användas på kund-till-bank och bank-till-kund området men bara som tillägg till de standardiserade meddelandena.

Eurosystem uppmanar de offentliga myndigheterna att, i enlighet med Ekofins slutsatser den 22 januari 2008, föregå med gott exempel och bli bland de första att använda SEPA:s betalningstrument, i och med att SEPA är viktigt politiskt mål för Europa och även en viktig faktor i arbetet med att underlätta e-system för statliga projekt. Centralbankerna kommer tidigt att gå över till SCT för sina egna betalningar samt främja de offentliga myndigheternas användning av SCT för vilka de kan agera som betalningstjänstleverantör.

På medellång sikt kommer ytterligare förbättringar att behövas för att göra SCT till en varaktig framgång, särskilt vad gäller eSEPA, eftersom SEPA i slutändan inte endast ska kunna erbjuda kärn- och basprodukter utan bör kunna leva upp till befogade krav från användarna. I avsnitt 0 beskrivs vissa av dessa krav på förbättringar. Dessutom vidhåller Eurosystemet sin uppfattning att det på lång sikt är nödvändigt att banksektorn tar fram en mer användarvänlig identifiering av kontonummer än IBAN.

Säkra betalningar är ett ämne som förtjänar särskild uppmärksamhet. Eurosystemet gläds åt att EPC har tillsatt en specialiserad arbetsgrupp för informationssäkerhet och att man kommer att definiera god praxis före slutet av 2008. Elektroniska betalningskanaler tillhandahåller hög effektivitet för både bankerna och deras kunder. Därför måste förtroendet för, tillgänglighet till och användbarheten av dessa e-kanaler skyddas. Internetkriminaliteten är innovativ och utvecklas snabbt, alla marknadsaktörer, myndigheter och kunder måste därför agera gemensamt för att bekämpa sådan verksamhet. För att kunna dra nytta av SEPA måste vi undvika olika praxis eller att lägsta praxis vinner för att minska säkerhetskostnaderna. En gemensam hög säkerhetsnivå är nödvändig, särskilt för Internetbanking, kortbetalningar och betalningar online. Bankerna uppmanas utfästa sig till lämpliga säkerhetsstandarder och rekommendationer

och att beakta både bankernas och kundernas perspektiv vid beslut som rör säkerhetsfrågor. Med tanke på att säkerheten för Internetbanking och onlinebetalningar beror på många olika aktörer (t.ex. banker, försäljare av program- och hårdvara, slutanvändare, lagstiftare, tillämpning av lag), bör samordning mellan berörda parter understöddas. Så behövs t.ex. förbättrat samarbete med EUs lagstiftande organ för att utreda en harmonisering av de rättsliga ramarna för att bekämpa e-brottslighet.

1.2 SDD – FRAMSTEG OCH VÄGLEDNING

Under det gångna året har EPC gjort stora framsteg mot ett slutförande av de två planerade autogirosystemen. I juni 2008 godkände EPC version 3.1 av SEPA Core Direct Debit Scheme Rulebook och version 1.1 av SEPA Business-to-Business (B2B) Scheme Rulebook. Dessa utgör i dagsläget basen för lanseringen av SDD, som planeras ske den 1 november 2009.⁵ EPC uppmanas å det snaraste bekräfta detta datum för att skapa klarhet för samtliga aktörer. EPC håller även på att utveckla ett e-medgivande, dvs. en lösning som gör det möjligt för de berörda parterna att utfärda och hantera autogiromedgivanden papperslöst och elektroniskt genom att använda identifieringstjänster från betalarens bank för att öka säkerheten. EPC publicerade i juni-juli 2008 en beskrivning av e-medgivande för de berörda parterna och arbetar på beskrivningen av en ”e-driftsmodell” (som skulle tjäna som en teknisk bas för SEPA e-betalningar, se avsnitt 0), vilken lämnats för konsultation till berörda parter i oktober 2008. Säkerhetskonceptet kommer att vara den tredje aspekten på e-medgivandena. Den slutliga versionen av e-medgivandelösningen planeras bli godkänd av EPC i december 2008 som del av Core SDD Rulebook.

Harmoniseringen av de rättsliga ramarna i Europa är nyckeln till framgång för SDD. Direktivet om betalningstjänster⁶ (PSD), som antogs i november 2007, innehåller ett antal bestämmelser som är avgörande för att skapa en sund rättslig bas inom EU för hantering av betalningsinstrument som t.ex. autogiro. Ett

annat skäl är att öka konkurrensen på betalningsmarknaden genom att införa konceptet med betalningsinstitut, vilka kan tillhandahålla vissa betalningstjänster under enklare tillsynsregler. Enligt Europeiska kommissionen ligger EU:s medlemsstater väl framme vad gäller att införliva betalningsdirektivet i sin nationella lagstiftning före slutdatumet den 1 november 2009. Betalningsdirektivet kommer att underlätta arbetet med att operationellt införliva SEPA, särskilt vad gäller SDD. Betalningsdirektivets är mycket viktigt för SEPA:s implementering. Således vill Eurosystemet uppmana medlemsstaterna att utan dröjsmål och på ett konsekvent vis införliva det i sin nationella lagstiftning. Dessutom utgör införlivningsprocessen en god rättslig möjlighet att säkerställa att de befintliga medgivandena för autogiro fortsätter att vara giltiga för användning i SDD och på så vis undvika en process för att förnya medgivanden som kan vara både kostnads- och tidskrävande. Fortsatt giltighet för befintliga medgivanden är en viktig framgångsfaktor för en snabb övergång till SDD. Eurosystemet välkomnar Europeiska kommissionens upprättande av en arbetsgrupp för att säkerställa en harmonisk införlivning av direktivet.

En andra lagstiftningsprocess inom gemenskapen med viktiga konsekvenser för SDD är översynen av förordning 2560/2001 om gränsöverskridande betalningar i euro.⁷ Det är allmänt erkänt att antagandet av förordningen var den utlösande faktorn som fick banksektorn att starta utvecklingsarbetet av SEPA år 2002. Europeiska kommissionen har nu antagit ett förslag i syfte

5 Version 3.1 av Core SDD Rulebook är en uppdatering av version 2.3 (godkänd i juni 2007). Även om en version 3.0 togs fram, godkändes den aldrig. Ändringarna omfattar rättsliga ändringar och några faktaändringar som resulterade ur antagandet av B2B Rulebook. Den nya versionen strävar efter att förbättra servicekvaliteten på främst genom att lägga till ”kategori/syfte” och vem som är refererens. Detta ändrades även i SCT Rulebook, samt också en ny detaljerad procedur för förfarande vid undantag och en ändring i mandatens giltighet från 18 till 36 månader.

6 Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG.

7 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2560/2001 av den 19 december 2001 om gränsöverskridande betalningar i euro.

att anpassa förordningen till det nuvarande europeiska betalningsområdet, dvs. att även låta det omfatta autogirotransaktioner.⁸ Detta innebär att priserna på SDD-produkter inte längre får överstiga de för motsvarande nationella autogiroprodukter. Förslaget innebär också att tröskelvärdet för undantag för betalningsbalansrapportering höjs från 12 500 euro till 50 000 euro senast den 1 januari 2010 och att betalningsbalansrapportering baserad på betalningsmeddelande ska upphöra senast den 1 januari 2012 (sunset clause). En reviderad förordning skulle ytterligare underlätta implementeringen av SEPA.

Ett år före lanseringen finns fortfarande stor osäkerhet om SDD, vilket utgör ett hinder för att kunna lansera projektet i tid och för att det ska bli framgångsrikt. I den pågående debatten är diskussionen om en multilateral mellanbanksavgift det viktigaste. ECB har, i nära samarbete med Europeiska kommissionen, presenterat ett handlingsförslag för att stödja en lansering i rätt tid.⁹ Under en begränsad period med start den 1 november 2009 skulle den multilaterala mellanbanksavgift för SDD på nationell nivå vara samma som den multilaterala mellanbanksavgiften för inhemska autogiron om inte annat avtalats. Detta under förutsättning att en inhemsk avgift finns och så länge som den inhemska avgiften är tillåten i enlighet med nationell (konkurrens) lagstiftning. På kort sikt skulle detta inte påverka bankernas affärsmodeller, det skulle innebära lika konkurrensvillkor för SEPA-autogiro och befintliga autogirosystem och underlätta för en övergång till SEPA:s autogiro på nationell nivå. Med ett sådant tillvägagångssätt utgör betalkonton basen för om en transaktion betraktas som inhemsk eller gränsöverskridande (t.ex. genom landskoderna i IBAN och BIC). Konceptet med multilaterala mellanbanksavgifter för gränsöverskridande SDD transaktioner skulle kunna accepteras av Europeiska kommissionen under förutsättning att de är berättigade och övergående, dvs. tidsbegränsade. Baserat på denna vägledning från ECB och Europeiska kommissionen har ECB presenterat ett förslag om en gränsöverskridande multilateral mellanbanksavgift för en övergångsperiod. De viktigaste detaljerna i

detta förslag är 1) nivån på den interimistiska gränsöverskridande multilaterala mellanbanksavgiften har satts till 8,8 cent,¹⁰ vilken inte får överskridas (tak), 2) Europeiska kommissionen och EPC ska omedelbart inleda diskussioner om en långfristig finansmodell för SDD och dessa diskussioner ska helst leda till konkreta resultat under första kvartalet 2009, 3) den interimistiska gränsöverskridande multilaterala mellanbanksavgiften får användas under en tidsbegränsad period som ger bankerna tillräckligt med tid för att anpassa sig till den långfristiga finansmodellen för SEPA-autogiro.

Ett potentiellt hinder mot övergång till SDD är missnöje hos användarna med servicenivån och säkerheten för SDD. Vad gäller det sistnämnda har EPC nyligen infört nya säkerhetsprinciper i SDD Rulebooks som är obligatoriska för alla som deltar i systemet. Eurosystemet förväntar sig att varje bank inför mallar för riskhantering för att bidra till att SDD som helhet blir säkrare och mer attraktivt. Vad gäller service kan bankerna erbjuda skraddarsydda lösningar och bankföreningar/-organisationer kan skapa tydliga tillvalstjänster (Additional Optional Services (AOS)) för de kunder eller grupper som är vana vid en viss inhemsk servicenivå som ännu inte täcks av SDD. Dessutom skulle fördelarna med SDD kunna tydliggöras ytterligare av EPC, nationella bankföreningar och enskilda banker. Kommunikation inriktad mot potentiella användare, som storföretag och små och medelstora företag med kunder i flera länder, kan vara en utgångspunkt eftersom dessa har mest att vinna med en övergång.

EPC, nationella kommittéer för övergång, offentliga myndigheter och nationella lagstiftare bör tillsammans fokusera på hur de kan undanröja eventuella osäkerheter och hinder inför lanseringen och införandet av SDD. Så skulle man t.ex. kunna skapa klarhet om startdatum, säker-

8 Se http://ec.europa.eu/internal_market/payments/crossborder/index_en.htm.

9 Se ECB:s pressmeddelande den 4 september 2008; http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2008/html/pr080904_1_en.html

10 Medianen beräknas på basis av befintliga nationella multilaterala interbankarrangemang.

ställa att befintliga medgivanden fortfarande är giltiga, slutföra debatten om multilaterala mellanbanksavgifter, uppfylla kundernas krav och öka sina kommunikationsansträngningar. Dessutom vore det bra att EPC ser till att det finns en testplan och testmöjligheter för SDD-processerna. EPC bör inte desto mindre starta anslutningsprocessen så snart som möjligt så att SDD kan lanseras den 1 november 2009 samt tillse att betalarna är nåbara för SDD så att övergången kan starta snabbt.

1.3 BYGGA VIDARE PÅ SCT OCH SDD

SEPA-betalningsinstrument säkerställer att betalningar i euro mellan två betalkonton inom SEPA kan hanteras smidigt och utan manuellt ingripande. Detta kallas normalt automatiserad betalningshantering (straight-through-processing (STP)). För storföretag, offentliga myndigheter, små och medelstora företag kommer de verkliga fördelarna att bli tydliga när alla eurobetalningar blivit automatiserade, dvs. sköts genom en smidig process från kund till kund utan manuellt ingripande. Detta kräver att SEPA-betalningsinstrument gör det möjligt för alla kunder att initiera en betalning elektroniskt och få en elektronisk bekräftelse när betalningen gjorts. I enlighet med vad som beskrivs i avsnitt 1, uppmanar Eurosystemet bankerna att erbjuda meddelandestandarderna som ett minimum på kund-till-bank och bank-till-kund området. Dessutom bör man lägga arbete på att standardisera tekniskt utbyte av meddelanden mellan banker och kunder, dvs. meddelandelayouten som kan göra det möjligt för användare som är aktiva i flera länder att använda samma tekniska applikationer med flera banker.

Eurosystemet uppmuntrar utvecklingen av nya mellan banks regler och standarder baserade på SCT eller SDD. Som en uppföljning på "European E-invoicing Initiative" (EEI), beslutade Europeiska kommissionen i oktober 2007 att upprätta en expertgrupp för e-fakturerings vars mål är att utveckla ett europeiskt ramverk för e-fakturerings. Syftet med ramverket är att upprätta en gemensam konceptuell struktur för att stödja e-fakturerings tjänster i hela Europa på

ett öppet och driftskompatibelt vis. Nuvarande e-fakturerings tjänster skulle alltså inte bli obsoleta utan ramverket skulle definiera krav som skulle göra det möjligt för dessa lösningar att bli kompatibla med SEPA. En interimrapport kommer att ges ut före slutet av 2008. Slutrapporten ska utkomma i slutet av 2009 och kommer att behandla bl.a. rättsliga krav, affärskrav, nätverksmodeller och standarder. Baserat på ramverket bör tjänsteleverantörerna genom SEPA kunna erbjuda e-fakturerings tjänster till sina kunder. Expertgruppen har organiserat sitt arbete i tre parallella arbetsflöden: 1) rättsliga minimikrav, 2) affärskrav och 3) nätverkslösningar uppbackade av standarder. Ett flertal europeiska länder använder redan e-fakturerings tjänster. E-fakturerings sparar kostnader och resurser eftersom nästan allt manuellt arbete försvinner från betalningsprocessen. Med hjälp e-system för statliga projekt, inklusive offentlig upphandling finns det möjlighet till stora besparingar. E-fakturerings är en viktig del i alla e-system för statliga projekt bör implementeras samtidigt med SEPA. Expertgruppens arbete är alltså mycket viktigt för SEPA och bör fortsätta i samma höga takt för att undvika att det uppstår fragmenterade nationella lösningar.

I december 2007 beslutade EPC att utveckla ett ramverk som gör det möjligt för kunderna att initiera SEPA-betalningar hos Internet-handlare. Den tekniska sidan av ramverket för e-betalning tas fram i anslutning till den operativa modellen för e-medgivande för SDD. Ramverket har dragit nytta av ett nationellt samrådsförfarande som genomfördes under andra halvåret 2007. Den övergripande idén är att ramverket ska kunna tillämpas på samtliga SEPA-betalningsinstrument. Det första steget är dock att kunna initiera SEPA-kontoöverföringar via nätet. Kunderna kommer att ledas via den egna Internet-bankapplikationen för att initiera betalningar på nätet. Eurosystemet uppmuntrar EPC att slutföra ramverket för e-betalning före slutet av 2009.

Vad gäller mobila betalningar (m-betalningar) beslutade EPC att försöka få mobiltelefonsektorn att aktivt delta i utvecklingsarbetet. I

juni 2008 undertecknade EPC en överenskommelse om samarbete med GSMA, föreningen för mobiltelefonoperatörer. Syftet är att skapa ett ramverk för samarbete mellan bankerna och mobiltelefonoperatörer för att utveckla tjänster som möjliggör för konsumenterna att initiera SEPA-betalningar via sina mobiltelefoner. Det första projektet är inriktat på att använda telefonens SIM-kort och Near Field Communication (NFC) teknologi för betalningar via mobiltelefoner. Liknande pilotprojekt bedrivs för närvarande också på nationell nivå men syftet med överenskommelsen om samarbete är att applikationerna ska kunna användas SEPA-täckande. Sådana tjänster skulle bredda SEPA genom att de erbjuder nya och effektivare vägar för konsumenterna att göra SEPA-betalningar. Detta initiativ stöds av Eurosystemet som välkomnar alla framsteg.

Genom att skapa en prioriterad betalningstjänst har EBA (Euro Banking Association) visat att initiativ för europeiska betalningar även kan tas av andra än EPC. Eurosystemet välkomnar att EBA har gjort affärsreglerna och standarderna för tjänstehantering neutrala (prioriterade betalningar kan t.ex. göras och avvecklas via EURO1 och TARGET2). EBA har bitt EPC överväga att omvandla tjänsten till ett SEPA-system och överföra det till EPC:s förvaltningsfunktion, som är det naturliga ledningsorganet för alla SEPA-system.

1.4 SLUTDATUM FÖR ÖVERGÅNG TILL SCT OCH SDD

Under övergångsfasen kommer nationella betalningssystem och SEPA-system att finnas samtidigt. Parallellhantering av SEPA tillsammans med nationella system för kontoöverföringar och autogiro är oundvikligt under en inledande period. Det skulle dock bli dyrt att hantera två system under en längre tid, både för banksektorn och kunderna. Detta framgår tydligt av Eurosystemets femte lägesrapport, i en undersökning av ECB kallad "The economic impact of the Single Euro Payment Area"¹¹ samt i en undersökning av CAPgemini, som beställts av Europeiska kommissionen, med titeln "SEPA:

potential benefits at stake"¹². Denna uppfattning delas av ett växande antal storföretag samt av små och medelstora företag, vilka alltmer begär att de nationella systemen ska upphöra eftersom det kostar för mycket att behålla båda systemen.

Om nationella system för kontoöverföring och autogiro skulle fortsätta att existera parallellt med SCT och SDD under en längre period finns det en risk för att SCT och SDD bara används för gränsöverskridande transaktioner medan de nationella systemen fortsätter att användas för nationella transaktioner ett så kallat "mini-SEPA". Sådant användning skulle innebära svårigheter för SCT och SDD att nå upp till det antal transaktioner som behövs för att tjäna in det som investeringarna kostar och dra nytta av skalfördelarna med SEPA. I så fall skulle fragmenteringen på betalningsmarknaden kvarstå och konkurrensfördelarna för användarna av en gemensam marknad skulle inte bli verklighet.

För att undvika en utdragen och dyr övergångsprocess till SCT och SDD eller ett läge med ett "mini-SEPA" utan SEPA:s samtliga fördelar är det viktigt att alla stora aktörer, som storföretag och offentliga myndigheter i euroområdet går över till SCT och SDD så tidigt som möjligt. Ett attraktivt produktutbud och tydlig kommunikation från bankernas sida är givetvis det första steget för att övertyga kunderna om nyttan med att byta. Nästa steg är att eliminera den felaktiga uppfattning som råder på vissa delar av marknaden att en övergång till SEPA kan skjutas upp på obestämd tid. Alla marknadsaktörer måste inse att de nationella systemen för kontoöverföringar och autogiro kommer att fasas ut i euroområdet. Att sätta ett realistiskt men samtidigt ambitiöst slutdatum för var och en av dessa tjänster skulle skapa klarhet. Eurosystemet kommer att fortsätta arbetet med att övertyga alla inblandade aktörer att det är viktigt att sätta ett slutdatum. Det finns flera olika sätt att införa ett slutdatum; IBAN kan göras obligatoriskt för betal-

11 The economic impact of the Single Euro Payments Area, av Heiko Schmiedel, ECB Occasional Paper No 71 (August 2007) <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecbocp71.pdf>

12 Se http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/sepa/sepa-capgemini_study-final_report_en.pdf

ningar, SEPAs meddelandestandarder kan bli obligatoriskt för betalningar i euro, clearing av kontoöverföringar andra än SEPA och autogiro med inhemskt nationella standarder kan fasas ut, eller så kan nationella banksektorer besluta om att överge sina nationella betalningssystem för att anta SEPA. Man kan hävda att eftersom betalningsinstrument kollektivt introducerats av bankerna kan bankerna även kollektivt fasa ut dem och ersätta dem med liknande instrument som ger alla användare i euroområdet SEPAtäckning och på så vis eliminera de nuvarande barriärerna mot konkurrens i Europa på marknaden för massbetalningar. Det finns också olika sätt att implementera de valda metoderna, t.ex. självreglering inom banksektorn, nationell lagstiftning, gemenskapslagstiftning eller en ECB-förordning. Eurosystemet kommer att begära synpunkter från berörda parter om hur och när ett slutdatum ska sättas respektive vilken dag/dagar som väljas.

2 SEPA FÖR KORT OCH UPPKOMSTEN AV YTTERLIGARE EUROPEISKA KORTSYSTEM

2.1 SEPA FÖR KORT: FRAMSTEG OCH VÄGLEDNING

SEPA för kort startade den 1 januari 2008 med att bankerna började distribuera, utfärda och ta emot eller på annat vis hantera betalkort som är kompatibla med ramverket för SEPA-kort. Övergången till EMV, som är en viktig grundsten för SEPA för kort, löper på bra. Dessutom har ett flertal enskilda kortsystem anpassat sina regler till SEPA-kraven. Det återstår dock fortfarande många öppna frågor om huruvida alla kortsystem i tillräcklig utsträckning har skiljt på och frigjort processbearbetning från själva kortsystemet. Sammantaget har lanseringen av SEPA för kort varit mindre synligt än SEPA-kontoöverföringar. Detta beror främst på att EPC valt att inte skapa ett särskilt SEPA-system för kortbetalningar utan istället utvecklat ett ramverk för SEPA-kort (SCF) 2005. I sin 4:e lägesrapport gjorde Eurosystemet bedömningen att SCF var ett allt för generellt och mångtydigt dokument.

EPC har därefter även publicerat ”Questions & Answers clarifying key aspects of the SEPA Cards Framework” (juni 2008) som resultat av diskussionerna med Europeiska kommissionen. Dessa frågor och svar har bl.a. klargjort att inom SEPA för kort bör alla kortsystem granska sina regler och om möjligt ändra dem så att kortens acceptans, inlösen eller utfärdande inte begränsas av nationella gränser. Å andra sidan finns inget krav på att de verkligen måste utfärdas, lösas in eller accepteras inom hela Europa då detta innebär affärsmässiga beslut av banker, handlare och kortinnehavare. Ett annat viktigt klargörande rör en handlares rätt att låta bli att acceptera vissa kort eller ta ut en avgift på vissa korttransaktioner.¹ Eurosystemet ser detta som en betydelsefull motvikt till vissa kortsystem och typer av kort (t.ex. commercial cards) som genom sina multilaterala mellanbanksavgifter (Multilateral Interchange Fees, MIF) eller liknande avgifter placerar en tung finansiell börda på handlarna. Beslutet att använda ett kort för ett specifikt köp och villkoren för att acceptera det bör tas gemensamt av kunder och handlare. I tydlighetens namn ska påpekas att Eurosystemet

inte stöder uttag av avgifter på alla korttransaktioner eftersom korten ofta utgör ett mer effektivt betalningsätt för samhället än andra betalningar, t.ex. checkar eller kontanter. Men skillnaden i kostnader mellan olika kort ska vara tydlig och relevant så att användaren vid val av betalningsmetod är medveten om kostnaden för de olika metoderna. I Eurosystemet är man övertygad om att dessa klargöranden har undanröjt vissa missförstånd på marknaden där utvecklingen kunde ha lett bort från SEPA:s mål för ökad konkurrens och större effektivitet.

EPC uppmanas göra ytterligare förtydligande om SCF där det behövs, t.ex. krav på att kortsystemen ska göra åtskillnad mellan förvaltningsfunktion och hantering. Därutöver bör EPC omgående upprätta mekanismer för att övervaka att SCF implementeras av banker och kortsystem.

För att hjälpa banksektorn i Europa att skapa ett SEPA för kort överväger Eurosystemet att utveckla kriterier för efterlevnaden av SEPA för kortsystem och dito ramvillkor. Precis som med SCT övervakas införandet av SEPA för kort av Eurosystemet. Information kommer att samlas in från kortsystem, banker (via EPC), kortinlösare och möjligen också från inlösande banker i syfte att sammanställa indikatorer för SEPA-kort. Eurosystemet undersökte (mer därom i den femte lägesrapporten) konceptet med ett ramverk för övervakning av kortavgifter som reaktion på signaler på att SEPA för kort skulle leda till höjda kortavgifter för konsumenter och

1 Detta är i linje med PSD som i enlighet med artikel 52.3 tillåter att en högre avgift tas ut. ”Betaltjänstleverantören får inte hindra betalningsmottagaren från att av betalaren begära en avgift eller att erbjuda en nedsättning vid användning av ett visst betalningsinstrument. Medlemsstaterna får dock förbjuda eller begränsa rätten att ta ut avgifter med beaktande av behovet att stimulera konkurrensen och främja en effektiv användning av betalningsinstrument.” I skäl 42 ges förklaringen: ”För att främja insyn och konkurrens bör betaltjänstleverantören inte hindra betalningsmottagaren att begära en avgift från betalaren för användning av ett specifikt betalningsinstrument. Medan det bör stå betalningsmottagaren fritt att ta ut avgifter för användning av ett visst betalningsinstrument, kan medlemsstaterna besluta att förbjuda eller begränsa sådant bruk, när enligt deras mening detta är påkallat på grund av missbruk i prissättningen eller prissättning som kan ha negativ inverkan på användningen av ett visst betalningsinstrument, med beaktande av behovet av att uppmuntra konkurrens och användning av effektiva betalningsinstrument.”

handlare i vissa länder. Även om det inte varit möjligt att upprätta ett sådant ramverk kommer Eurosystemet noga att hålla koll på marknads-situationen.

2.2 STANDARDISERING AV KORT

Vad gäller standardisering av kort håller EPC, i samarbete med många berörda intressenter, på att färdigställa ett omfattande ramverk med krav avseende kortbetalningar (EPC SEPA Cards Standardisation Volume document) vilket ska vara färdigt till årsskiftet 2008. Det här ramverket täcker alla områden av kortbetalningar, dvs. kort-till-terminal, terminal-till-inlösare, inlösare till utfärdare samt certifiering och typgodkännande. EPC har framgångsrikt styrt och samordnat befintliga europeiska åtgärder och standardiseringsinitiativ.

Ramverket är emellertid, beroende på ämnets komplexitet, i dagsläget långt ifrån en färdig uppsättning standarder redo att implementeras av marknaden eftersom det inte innehåller de funktionella och tekniska specifikationer som planerats. Det är därför mer troligt att standarderna inte kommer att fastställas av EPC utan genom ovan nämnda standardiseringsinitiativ och godkännas av EPC som standarder för SEPA-kort. En ny tidsfrist för detta steg bör sättas, senast till slutet av 2009, eftersom arbetet med dessa standardiseringsinitiativ har framskridit väl. I vilket fall som helst måste EPC säkerställa en rejäl uppföljning i form av kommunikation och stöd för införandet av standarder för SEPA-kort.

Vad gäller standardernas innehåll påbörjades 2008, inom ramen för ISO 20022, arbete med att utveckla meddelandestandarder för auktorisering, clearing och avveckling av kort. Samtidigt har Berlin-gruppen, som består av olika aktörer på kortmarknaden, arbetat på en uppsättning regler för clearing av korttransaktioner och det arbetet följer ISO 20022. Än så länge verkar EPC inte ha erkänt att ISO 20022 har potential att bli allmän standard för kortmeddelanden. Som öppen standard skulle den erbjuda den europeiska banksektorn oberoende

från ägarna till upphovsrättsskyddade standarder eller tillämpningar. Således uppmanas EPC att överväga den senaste utvecklingen inom ISO 20022 och att integrera den i EPC:s standardiseringsprogram för kort.

Vissa standarder som valts av EPC kanske inte fullt ut möter kraven från de europeiska aktörerna. Eurosystemet rekommenderar EPC att arbeta för större och mer strukturerat engagemang från de olika aktörernas sida (t.ex. producenter av terminaler, företag som bearbetar korttransaktioner men även från handlare och kortinnehavare) samt i standardiseringsprogrammet för SEPA-kort. Det globala standardiseringsarbete som leds av internationella kortsystem skapar ett beroende som utan lämplig europeisk representation riskerar att leda till sämre resultat för europeiska aktörer. Alla effekter av standardisering bör beaktas eftersom de långsiktigt kan ge negativa bieffekter parallellt med de omedelbart positiva resultaten. Ett exempel är den investering som internationella kortsystem gjort i terminal- och datasäkerhet för hantering av uppgifter från magnetremsan på korten, vilket inte längre kommer att vara fallet för kort som utfärdas inom SEPA för kort där den teknik som valts är EMV-chip i kombination med en PIN-kod för identifikation och verifiering av kortinnehavaren. Förutom att investera i en övergång till EMV-kort och EMV-terminaler kommer europeiska aktörer (kortsystem, kortbearbetning, banker och handlare) även att behöva investera i terminaler som ger skydd vid hantering av kort som inte är EMV-kort eftersom andra sektorer utanför Europa inte investerat i den säkra EMV-tekniken. Eurosystemet rekommenderar den europeiska banksektorn att använda standarder utan upphovsrätt (t.ex. ISO-standarder) när detta är möjligt och att aktivt arbeta med att skapa sådana standarder då sådana inte ännu är tillgängliga.

Vad gäller certifiering för säkerhetsutvärdering för kort och terminaler har Eurosystemet noterat att flera olika system i dagsläget används i Europa. Ett ramverk för certifiering består av de säkerhetskrav för kort och terminaler som sätts av kortsystemen, utvärderingen av testlabora-

torier för nya kort och terminaler, certifieringen av testresultaten av en certifieringsmyndighet och slutligen typgodkännande av de nya korten och terminalerna av kortsystemen. Tre villkor måste uppfyllas för att uppnå ett harmoniserat ramverk. Det första är att behovet att skapa förtroende för ett sådant ramverk. Det andra är behovet av en lämplig säkerhetsnivå som motsvarar den för kort och terminaler som används i SEPA. Slutligen måste det finnas möjlighet för kortproducenter och terminaler att erhålla certifikat för hela SEPA från en av certifieringsmyndigheterna (under konceptet ”one-stop-shopping”). Eurosystemet understryker behovet av ett tillförlitligt certifieringsramverk som omfattar hela Europa och man kommer att fortsätta att undersöka nya vägar framåt, t.ex. mot ömsesidigt erkännande av certifieringsmyndigheter. EPC uppmanas godkänna dessa certifieringsmyndigheter som uppfyller SCF-kraven.

Eurosystemet rekommenderar att den europeiska banksektorn blir mer aktivt involverad i de globala standardiseringsinitiativen för att på lämpligt sätt kunna påverka utvecklingen av sådana standarder. EPC skulle kunna göra mer genom att fastställa de gemensamma ställningstaganden som de europeiska bankerna intagit till dessa standardiseringsinitiativ. Härvidlag skulle EPC kunna utnyttja sina kontakter med relevanta ISO-kommittéer samt även sina styrelseplatser i EMVCo och PCI SSC. Eurosystemet uppmanar slutligen EPC eller en representant för de europeiska kortsystemen att bli medlem i EMVCo och PCI SSC så länge som dessa upphovsrättskyddade standarder används i den europeiska betalindustrin.

2.3 SEPA-ANPASSNING FÖR TREPARTS KORTSYSTEM

I den femte lägesrapporten (juli 2007) hävdade Eurosystemet att frågan om SEPA-anpassning för treparts kortsystem skulle undersökas närmare. Resultaten presenteras i det här stycket. För det första anser Eurosystemet att SEPA-anpassning ska gälla för alla deltagare på kortmarknaderna i enlighet med de krav och tidsfrister som satts i EPC:s ramverk för SEPA-kort (SCF) och

”Eurosystemets synpunkter på ett SEPA för kort” (november 2006). Sett ur kortinnehavarens perspektiv är skillnaderna mellan tre- och fyrparts kortsystem knappt märkbara. Trepartsystemen konkurrerar med fyrpartssystemen som erbjuder liknande tjänster. Det allmänna syftet är därför att trepartssystemen ska SEPA-anpassas i så stor utsträckning som möjligt.

Eurosystemet är emellertid av uppfattningen att ”rena” trepartssystem, dvs. kortsystem som är både utfärdare och inlösare bör befrias från SCF:s krav avseende öppet tillträde till systemet, separation av systemets ledning från processbearbetning av dess transaktioner samt gränsöverskridande utfärdande och inlösen eftersom detta inte vore kompatibelt med deras specifika affärsmodell och organisationsstruktur. Övriga SCF-krav, som t.ex. tekniska standarder för kort och terminaler bör dock gälla.

Treparts kortsystem vilka erbjuder sina tjänster via andra företag, licensinnehavare, fordrar en skräddarsydd tillämpning med tanke på affärsmodell och eftersom deras marknadsandelar i dagsläget är relativt små. Efter en dialog med marknadsaktörer har man kommit fram till att partiella undantag från SEPA-anpassning kan övervägas, åtminstone för närvarande. Undantagen hör samman med tillträde till systemet, separation av styrning och processbearbetning samt SEPA-täckande licenser. SCF-kraven på öppet tillträde till systemet, separation av system och processbearbetning för auktorisering, clearing och avveckling är inriktade på att undanröja hinder mot konkurrens om tjänster i betydande nätverksindustrier (dvs. erbjuda konkurrenskraftiga korttjänster i en neutral processhanteringsinfrastruktur). Dessa SCF-krav är mindre lämpliga för treparts kortsystem med licensinnehavare, under förutsättning att alla licensinnehavares avtalsförbindelser enbart är med kortsystemet.² Inte desto mindre bör en

² Alla licensinnehavares avtalsmässiga relationer bör vara med kortsystemet, dvs. avtalen vilar på bilaterala grunder. Det finns inga förbindelser eller åtaganden mellan licensinnehavarna, licensinnehavarna får inte komma överens om avgifter eller medlemskapsregler med varandra eller på kollektiv bas och licensinnehavarna får inte delta i förvaltningen eller styrningen av systemet.

licensinnehavare tillåtas att själv välja utfärdande eller inlösande processhanterare eftersom det främjar utvecklingen mot en effektiv och konkurrenskraftig marknad för korthantering. Ett kortsystem bör endast kunna begränsa auktorisering, clearing och avveckling till systemet självt. Dessutom bör systemen vara tydliga vad gäller affärsmodell och licenskriterier (dvs. ansöknings- och urvalskriterier för licenser) utan att detta ska utgöra en begränsning för deras bedömning vid utfärdande av en licens. Vad gäller SEPA-täckande licenser förstås att vissa treparts kortssystem har gett sina licensinnehavare rätt att bedriva verksamhet med ensamrätt i ett enda land. Dessa system bör arbeta för att möjliggöra att licenstagarna aktivt kan utfärda kort och lösa in transaktioner över landsgränserna. Detta skulle kunna införas stegvis genom att först tillåta passivt gränsöverskridande utfärdande och inlösen. Inom en period på fem år, t.ex. senast vid slutet av 2013, bör licensinnehavarna tillåtas att agera aktivt inom hela SEPA.

Slutligen kan trepartskortssystem som är verk samma på nationell, eller till och med regional nivå, vilka har en liten andel av kortmarknaden (mindre än 5 % av det totala antalet korttransaktioner på respektive marknad) få göra undantag om den nationella centralbanken anser detta nödvändigt.

Eurosystemet kommer noga att övervaka utvecklingen av trepartskortssystemen och effekten som ovannämnda undantag kan få för andra marknadsaktörer inom SEPA för kort. Vid behov kan detta leda till en omprövning av ovannämnda undantag eller villkoren för undantag.

2.4 NYA EUROPEISKA KORTSYSTEM

Mot bakgrund av utvecklingen i SEPA för kort har Eurosystemet arbetat vidare med idéer om nya europeiska kortsystem. Dessa beskrevs redan i den femte lägesrapporten (juli 2007) och i rapporten "Eurosystemets synpunkter på ett SEPA för kort" (november 2006). Eurosystemet vill att marknaden blir mer ambitiös vad gäller kortbetalningar. Kort blir ett allt viktigare betal-

ningsinstrument (bara kontanter används mer) i euroområdet och många européer använder kort varje dag. Det är ett säkert, effektivt och pålitligt betalningsinstrument. Det finns fortfarande en stor tillväxtpotential för kort i många länder. Dessutom är kort en utmärkt möjlighet för bankerna att minska användningen av kontanter som ofta sägs vara ganska dyra för dem och även för handlarna och samhället som helhet.

SEPA för kort skulle kunna ge mer valmöjligheter och effektivitet genom en gradvis eliminering av rättsliga, tekniska och systemrelaterade hinder och även ge mer konkurrens vad gäller system, utfärdande, inlösen och processhantering. Eurosystemet noterar dock att marknaden fortfarande är mycket splittrad längs de nationella gränserna och gränsöverskridande transaktioner görs nästan uteslutande via två internationella kortsystem. Under tiden riskerar nationella kortsystem att utplånas eftersom bankerna tydligt omprövar sitt deltagande. Konkurrensen kan komma att inskränkas till ett duopol av internationella system där båda har en liknande affärsmodell som inte längre helt uppfyller kraven från handlare, banker och konkurrensmyndigheter.

Dessa omständigheter inbjuder till ett initiativ under europeisk ledning. Eurosystemet räknar med att det under de närmaste åren kommer att uppstå åtminstone ytterligare ett europeiskt kortsystem som möter kraven från kortinnehavare, banker, handlare, konkurrensmyndigheter och Eurosystemet. Eurosystemet har sedan april 2008 diskuterat frågan med de större europeiska bankerna och andra intressenter och har mötts av ökad förståelse och stöd. För närvarande finns flera marknadsinitiativ för att skapa ett europeiskt kortsystem, vilket Eurosystemet anser vara en tydlig signal på att marknaden ser ett behov av ett sådant. Eurosystemet känner till Euro Alliance of Payment Schemes (EAPS), Monnet-initiativet och PayFair-initiativet och har varit i kontakt med deras representanter. EAPS knyter samman sex kortsystem från Tyskland, Italien, Spanien, Portugal, Storbritannien och EUFISERV, där kort från deltagande utfärdare kommer att accepteras vid alla terminaler tillhö-

rande de deltagande inlösarna. Monnet-initiativet undersöker om man kan skapa ett nytt system och drivs för närvarande av tyska och franska banker. Payfair är ett privat initiativ inriktat på att leverera ett betalkortsystem inriktat på handlare. Eurosystemet uppmuntrar alla initiativ och lovordar ansträngningarna och dynamiken hos de drivande krafterna. Eurosystemet har inga preferenser för något av dessa initiativ eller något nytt initiativ som kan dyka upp. Här bör påpekas att även om existerande initiativ har vissa positiva delar behöver andra detaljer förbättras ytterligare, t.ex. ett tydligt åtagande från EAPS att någon gång i framtiden integrera och bli ett eget system eller att fler euroländer blir involverade i Monnet-projektet.

Trots alla ansträngningar som gjorts av dessa tre marknadsinitiativ för att skapa ytterligare ett europeiskt kortsystem verkar ett stort hinder vara låsningen rörande en möjlig multilateral mellanbanksavgift även om Europeiska kommissionens beslut i fallet om MasterCard (december 2007) och MasterCards beslut därefter att avskaffa sin fallback-mellanbanksavgift (om inte annat överenskommit) inom EU gav en viktig signal till marknaden. Eurosystemet rekommenderar att alla aktörer i såväl existerande som nya kortsystem tar ställning till multilaterala mellanbanksavgifter på ett sätt som gör det möjligt för bankerna att erbjuda kortinnehavare och handlare kortprodukter som verkligen utgör alternativ till kontanter. För att motverka effekterna av att intäkterna på så vis blir lägre för (utgivande) banker bör nya system inrikta sig på att bli kostnadseffektiva genom att möjliggöra fritt val av hantering, erbjuda minst en kärn- och bastjänst (tilläggstjänster kan även erbjudas men separat), undvika betalningsapplikationer med hög risk i bastjänsten (t.ex. ”card-not-present”-betalningar eller andra applikationer med relativt hög risk för bedrägeri och kostnader), hålla avgifterna för anslutning låga och genom att etablera kostnadseffektiva och smidiga förvaltningsstrukturer.

Utöver kortsystemens verksamhet och initiativ, uppmanas EPC överväga en mer aktiv, balanserad och framtidsinriktad roll i kortfrågan. Närmare bestämt kunde EPC omformulera sin

ståndpunkt om SEPA för kort, dvs. varför de valde att inte skapa ett SEPA-system för kortbetalningar, utan att istället endast utveckla ett ramverk för SEPA-kort. Den ovannämnda ogynnsamma utvecklingen inom marknaden för kortsystem (dvs. fortsatt nationell fragmentering och risk för minskad konkurrens), de senaste signalerna från konkurrensmyndigheter inom och utanför Europa, de långsamma framstegen i arbetet med att standardisera korten, beroendet av andra aktörer och protesterna från handlarna kunde mycket väl vara symptom på en otillräcklig positionering av de europeiska bankerna i kortfrågan. SCF måste åtminstone revideras för att ta hänsyn till den senaste utvecklingen (t.ex. effektiv separering av system och processbearbetning, standardisering, trepartssystem för kort, konkurrenspolitik). Om EPC vill främja utvecklingen av SEPA för kort på ett bättre sätt behövs det mycket mer än bara en revidering av SCF.

Eurosystemet uppmanar alla europeiska banker att inse vilka hot som finns mot SEPA för kort, att bli mer involverade, att upprätthålla eller återvinna strategisk kontroll över kortmarknaden gentemot internationella kortsystem samt att utnyttja alla möjligheter som SEPA för kort kan medföra.

3 SEPA FÖR INFRASTRUKTURER

3.1 SEPA FÖR INFRASTRUKTURER: FRAMSTEG OCH VÄGLEDNING

Effekterna av SEPA har hitintills främst märkts på infrastrukturnivån, dvs. hos enheter som erbjuder ett transfereringssystem mellan banker. De flesta automatiserade clearinghus som hanterar kontantöverföringar i euro har SEPA-anpassats och har hanterat SEPA-kontoöverföringar sedan de lanserades i januari 2008 med stöd av en infrastruktur för meddelandehantering. Flera infrastrukturer som endast har fungerat på ett nationellt plan har nu tagit steget mot att erbjuda Europatäckande tjänster på en marknad som är ”inhemsk” för euron. Det finns också ett urval av leverantörer för grundläggande clearing- och avvecklingstjänster och leverantörer som erbjuder tillvalstjänster (AOS) åt banker och bankföreningar, ytterligare processbearbetning åt banker, eller direkt tillträde till företagen och offentliga myndigheter. Eurosystemet välkomnar denna inställning och förväntar sig att alla nuvarande geografiska begränsningar gällande tillgängligheten till infrastrukturer för dem som deltar i euroområdet borde försvinna. Dessutom ska ingen bank eller bankförening av någon annan enhet tvingas använda en särskild typ av infrastruktur (i egenskap av antingen direkta eller indirekta deltagare) eller tillämpa specifika tekniska standarder. För att uppnå driftskompatibilitet förväntas alla infrastrukturer på begäran upprätta en länk med andra infrastrukturer. För att åtgärda dessa frågor definierade Eurosystemet i sin femte lägesrapport fyra kriterier för att bedöma om infrastrukturer är förenliga med SEPA. Dessa kriterier är: hanteringskapacitet, tillgänglighet, driftskompatibilitet och valmöjligheter. Mer detaljerade kriterier för efterlevnad publicerades av Eurosystemet i april 2008.¹ Infrastrukturer uppmannades använda dessa kriterier som vägledning vid självutvärdering och att se till att allmänheten hade tillgång till dessa utvärderingar från och med september 2008. Detta så att marknadsaktörerna kan försäkra sig om att de infrastrukturer som de använder är förenliga med SEPA. I dagsläget har de första infrastrukturer publicerat egna utvärderingar på sina webbplatser² och Eurosystemet uppmanar andra att göra samma

sak. Full öppenhet borde vara en garanti för att egna utvärderingarna kan jämföras och samtidigt bidra till att oförenligheter och fel kan undvikas.

År 2006 utvecklade EPC ett ramverk för PEACH/CSM för att styra hanteringen av betalningar som gjorts genom SEPA-systemen. I september 2007 uppmanade EPC infrastrukturer att uppge om de hade för avsikt att göra sina clearing- och avvecklingssystem förenliga med SEPA-systemet. EPC:s målsättning var att få garantier om hanteringen av SEPA-kontoöverföringar (SCT). Femton infrastrukturer gav en sådan försäkran. Infrastrukturer började själva arbeta med att utveckla och verkställa ett driftskompatibelt ramverk gällande infrastrukturer för massbetalningar eftersom de förstod att ramverket för PEACH/CSM inte räckte till för att skapa ett SEPA för infrastrukturer. Under andra halvåret 2007 publicerade European Automated Clearing House Association (EACHA), som arbetade på att utveckla ett ramverk för driftskompatibilitet avseende infrastrukturer för clearing och avveckling av girobetalningar, en rapport (”Technical Interoperability Framework for SEPA-compliant Giro Payments Processing”). De automatiserade clearinghusen kan använda denna rapport som grund för bilaterala avtal om driftskompatibilitet, dvs. för att på ett enhetligt sätt utbyta betalningsorder sinsemellan. Ramverket omfattar också gränssnittet mellan de automatiserade clearinghusen och deras kunder (dvs. banker och i vissa fall företag och offentliga myndigheter), vilket gör det möjligt för alla automatiserade clearinghus att använda ett enda överföringsformat. Följaktligen tillkännagav fem automatiserade clearinghus i oktober 2007 sina gemensamma avtal om inrättande av interoperabilitet för utbytet av SEPA-överföringar. Det bilaterala utbytet av betalningsinstruktioner mellan några av dessa clearinghus inleddes våren 2008. EPC har under

- 1 Se <http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/components/infrastructures/html/tor.en.html>, där kriterierna för förenlighet med SEPA samt kriterierna för efterlevnad finns.
- 2 BI-COMP/Banca d'Italia, Equens, Iberpay, RPS/Deutsche Bundesbank, Seceti och SIA-SBB publicerade sina självutvärderingar före början av november 2008.

tiden publicerat en skrivelse om marknadspraxis för SEPA:s clearing och avvecklingsmekanismer (SEPA CSM Market Practices) som fyller en del av gapet mellan SCT Rulebook, genomföranderiktlinjerna och det verkliga clearing- och avvecklingssystemet när det gäller interoperabilitet. Eurosystemet uppmuntrar alla berörda parter (dvs. EPC, EACHA och alla clearing- och avvecklingssystem i euroområdet) att fortsätta sitt arbete i frågor som rör interoperabilitet och gemensamma förvaltningsregler för de bilaterala avtalen mellan clearing- och avvecklingssystem.

3.2 HANTERING AV KONTOÖVERFÖRING, AUTOGIRO OCH KORTBETALNING

Eurosystemet förväntar sig att effektiviteten ska öka på medellång sikt om bearbetningen av giro- och kortbetalningar kan ske med samma medellandstandarder (ISO 20022 UNIFI) och samma infrastrukturer. Inträde av aktörer engagerade i bearbetning av "gireringar" på marknaden för bearbetning av kortbetalningar skulle dessutom öka antalet konkurrenter. Det behöver inte sägas hur viktigt det är av konkurrensskäl att bearbetningen är helt oberoende (alltså inte tillhör, är kopplat eller bundet till ett kortsystem). Med ökad konkurrens är det sannolikt att avgifterna för korthantering, clearing och avveckling minskar betydligt.

Eurosystemet noterar att det till följd av de tekniska framstegen inte längre föreligger några skäl för skilda upplägg för giro- och kortbehandling inom SEPA. I många länder i euroområdet har bearbetningen av inhemska kontoöverföringar eller autogireringar traditionellt utförts av andra enheter än de som sköter bearbetningen av (inhemska) korttransaktioner (dvs. koppla till auktorisation samt clearing och avveckling). Skälen till denna uppdelning av arbetsbördan har varit branschens upplägg (t.ex. förekomsten av ett automatiserat clearinghus), skilda affärsbehov till följd av kravet på koppling i realtid för kortauktorisering och olika tekniska standarder.

Eurosystemet noterar vidare att EPC:s utarbetande av ramverket för PEACH/CSM har varit till

nytta vid införandet av ett SEPA för infrastrukturer för kontoöverföringar. Eurosystemet uppmuntrar därför nu EPC att utarbeta ett liknande ramverk för bearbetningen av korttransaktioner eller att ändra det nuvarande ramverket för PEACH/CSM till att uttryckligen omfatta även sådana. Ett sådant ramverk skulle omfatta regler för kortbearbetning inom SEPA (dvs. auktorisering, clearing och avveckling) på samma sätt som det nuvarande ramverket för PEACH/CSM omfattar regler för SEPA-kontoöverföring och SEPA-autogiro. Även om ramverket för SEPA-kort (SCF) redan innehåller vissa riktlinjer för bearbetningen av korttransaktioner skulle ett särskilt ramverk för bearbetning av korttransaktioner innebära ett förtydligande av kraven. EPC skulle uppmana infrastrukturer att följa ramverket, varigenom EPC skulle få en tydligare grund för att motverka att viktiga krav som idag ingår i SCF, såsom åtskiljandet av kortsystem och kortbearbetning, inte följs. En effektiv uppdelning skulle innebära att juridiska och finansiella frågor och information behandlas separat samt även skilda arrangemang för organisationsstyrning. I ett andra steg, och liknande det som behövs för kontoöverföring, uppmanas berörda infrastrukturer utarbeta en teknisk interoperabilitetsram för bearbetning av kortbetalningar i överensstämmelse med SEPA. Dessutom, och i linje med SEPA:s överensstämmelsekriterier för infrastrukturer för kontoöverföring och autogiro, överväger Eurosystemet att definiera kriterier för överensstämmelse med SEPA för kortinfrastrukturer.

4 KONTANTER

Sex år innan SEPA infördes var det gemensamma området för kontanter i euro (Single Euro Cash Area) redan verklighet för de europeiska medborgarna, vilket innebär att samma eurosedlar och euromynt används inom hela euroområdet. För alla andra parter i kontantcykeln, som handlare och banker, har dock den nationella fragmenteringen fortsatt, även vad gäller centralbankernas kontanttjänster. Efter samråd med berörda parter i Europa antog Eurosystemet i februari 2007 en handlingsplan mot ökad konvergens i de kontanttjänster som euroområdets nationella centralbanker erbjuder.

Sedan dess har två åtgärder i handlingsplanen genomförts. För det första infördes i juni 2007 "fjärråtkomst" till de nationella centralbankernas kontanttjänster i alla euroområdets länder. Det innebär att nationella centralbanker på begäran levererar kontanttjänster till institutioner utanför sina behörighetsområden ("icke hemmahörande banker"). Det ska noteras att kreditinstitut måste uppfylla de regler som styr åtkomsten till de nationella centralbankernas kontanttjänster vid uttag och inlösen av sedlar och mynt. Det råder dock fortfarande vissa restriktioner för stora gränsöverskridande kontantoperationer, såsom olika nationella regler för kontanttransporter och användandet av skjutvapen. I syfte att överbrygga dessa hinder inrättade Europeiska kommissionen i juli 2008 en arbetsgrupp för gränsöverskridande kontanttransporter på landsväg. Målet är att anta ett kommissionsförslag om en EU-förordning före slutet av 2009. Eurosystemet stöder detta initiativ till fullo.

För det andra accepterar alla nationella centralbanker i euroområdet från och med slutet av 2007 inlösen av mynt från affärskunder. Samråd med berörda parter på nationell nivå har genomförts vid behov. Behovet av en effektiv hantering av mynt, inbegripet lämplig beställning av affärsbanker, har understrukits i diskussioner mellan nationella centralbanker och finansiella organisationer.

De övriga fyra åtgärderna som ingår i den färdplan som är under utarbetande är följande:

- *Elektroniskt datautbyte med affärskunder för kontantinlösen och uttag.* Eurosystemet överväger en harmoniserad metod för elektronisk kommunikation med affärskunder för att säkerställa utbyte av information.
- *Avskaffande av kravet på att sedlarna ska vara sorterade i rätt riktning för kontantinlösen och uttag vid de nationella centralbankerna.* Eurosystemet har avtalat att alla nationella centralbanker i euroområdet ska avskaffa kravet på att sedlarna ska vara sorterade i rätt riktning för kontantinlösen och uttag vid de nationella centralbankernas kassor som en grundläggande avgiftsfri tjänst senast den 1 januari 2011. Det ger euroområdets nationella centralbanker tillräcklig flexibilitet för genomförandet så att behoven hos de berörda parterna i respektive land i euroområdet tillfredsställs.
- *Utökade öppethållandetider och liknande åtgärder.* Eurosystemet har förstått att tiderna för öppethållande i alla euroområdets nationella centralbanker överskrider den gemensamma tidsramen på minst sex timmar per arbetsdag i minst en anläggning. I flera länder i euroområdet är öppettiderna betydligt längre. Samråd med berörda parter i euroområdet har nyligen visat att det för närvarande inte finns något behov av att förbättra den nuvarande ordningen.
- *Gemensamma standarder för paketering av sedlar för de nationella centralbankernas kostnadsfria kontanttjänster.* Efter harmoniseringen av paketeringen av sedlar inom Eurosystemet, överväger nu Eurosystemet ett begränsat antal paketeringsstandarder med gemensamt innehåll för avgiftsfria kontanttjänster för affärskunder. De nationella centralbankerna kan, efter begäran, få använda ytterligare paketeringsformat på nationell nivå. Kraven från de viktigaste parterna, representerade av EPC och European Security Transport Association, har samlats och jämförts mot befintliga paketeringsformat och arrangemang för kontanthantering vid de nationella

centralbankerna för att identifiera såväl gemensamma delar som motstridigheter. Efter att de gemensamma paketeringsstandarderna definierats är det tänkt att specifikationer ska utarbetas 2009. Med vederbörlig hänsyn till investeringscyklerna kommer en övergångsperiod att ge utrymme för införandet av standarderna.

5 STYRNINGEN AV SEPA

Om SEPA ska bli en framgång beror till stor del på om projektet styrs på lämpligt sätt. Bestämmelser om en god organisationsstyrning för ett projekt som SEPA innebär att olika aktörer på europeisk och nationell nivå blir involverade och att deras intressen vägs mot varandra och att hänsyn tas till mekanismer som gör det möjligt att uppnå SEPA:s mål. Med tanke på EPC:s viktiga roll i SEPA-projektet förtjänar EPC:s styrningsrutiner särskild granskning. Det bör noteras att EPC:s rutiner för organisationsstyrning skiljer sig från andra organisationers eftersom de senare beror på nationella förutsättningar och rättsramar.

Eurosystemet noterar att EPC har gjort stora framsteg när det gäller att väga olika aktörers intressen mot varandra i SEPA-systemen. EPC uppmanas använda en kombination av hjälpmedel (t.ex. konsultation, dialog osv.) för detta ändamål. På nationell nivå har också nödvändiga åtgärder vidtagits för att organisera samråd med nationella intressenter. Det finns dock fortfarande stort utrymme för förbättringar eftersom målet ska vara att ta hänsyn till alla huvudaktörers intressen, från företag till offentliga förvaltningar och från detaljhandel till konsumenter, utan att dessa aktörer för den skull ska ingå i EPS:s beslutande organ (dvs. Plenary and Scheme Management Committee). EPC har i synnerhet gjort vissa framsteg när det gäller att engagera kunder. I sitt Customer Stakeholder Forum, klargjorde EPC SEPA-systemets funktioner och flera workshops organiserades för att mer noggrant förklara systemens tekniska specifikationer, vilket underlättade ett mer djupgående engagemang från aktörernas sida. Det skulle särskilt vara till nytta för offentliga förvaltningar, som är stora kunder för betalningstjänster och som dessutom borde agera i linje med de politiska målen för SEPA-projektet, att delta i detta forum. Trots uttrycklig inbjudan från EPC har tyvärr inga myndighetsföreträdare uppgivit att de har för avsikt att delta i detta forum. EPC har även försökt främja en dialog med aktörer rörande standardisering av kort. I det avseendet har samtal med tillverkare av terminaler varit särskilt givande. Mer uppmärksamhet bör dock ägnas åt dialogen med detalj-

handeln, såväl vad gäller att aktivt engagera en representativ del av detaljhandeln, som att förse den med tillräcklig information för att få till stånd ett givande samråd.

Vissa framsteg har även gjorts i organisationsstyrningens andra del, nämligen att säkra öppenhet och insyn. EPC:s webbplats har uppdaterats med relevanta EPC-dokument. Både beslutsprocessen och överenskommelser som EPC uppnått är dock fortfarande svårbegripliga för den intresserade allmänheten. Eurosystemet har vid flera tillfällen upprepat sin begäran till EPC att publicera sammanfattningar av sina beslut som information till intressenter. EPC:s projektplanering är dessutom fortfarande för oklar och det saknas uttalade mål (och en redovisning av dessa). Transparensen när det gäller genomförandet på nationell nivå är också otillräcklig. För att åtgärda detta har Eurosystemet på sin webbplats en översikt över nationella länkar som ska öka medvetenheten. För att förbättra samordningen på EU-nivå och erbjuda ett medel för utbyte av information och bästa praxis för övergång till SEPA, har Europeiska kommissionen organiserat ett EU-forum som samlar nationella kommittéer för samordning av SEPA på europeisk nivå.

Vissa framsteg har gjorts avseende organisationsstyrningen för att möjliggöra innovativa och bättre betalningstjänster för kunder; här kan särskilt nämnas samarbetsavtalet med GSMA inom området betalning via mobila kanaler (se avsnitt 1.3). Det saknas dock fortfarande konkreta arrangemang för att hantera ytterligare framåtblickande initiativ. EPC bör framför allt överväga hur samverkan med kunderna kan förbättras när det gäller framtida förändringar, exempelvis genom att utarbeta ”användarkrav” tillsammans med berörda parter när ett nytt samarbetsprojekt inleds.

Eurosystemet anser att EPC borde göra ett flertal förbättringar i sin organisationsstyrning som följd av berättigad kritik från aktörer, lagstiftare och Eurosystemet. På kort sikt gäller dessa förbättringar EPC:s sekretariat, vilket borde få nödvändiga medel för att uppfylla sina uppgif-

ter, dvs. lednings- och administrationsstöd till EPC:s verksamhet. EPC:s generalsekreterare ska ha möjlighet att ordna lämplig projektledning och samordning av de olika arbetsflödena inom EPC så att resultat kan levereras i tid. EPC bör dessutom inrätta de hjälpmedel som behövs för att övervaka genomförandet av SEPA-kontoöverföringar och SEPA-autogiro. Det skulle göra det möjligt att bättre planera övergången för framtiden. Dialogen mellan betalningsindustrin och övriga berörda parter borde bli bättre strukturerad genom att organisationen av Customer Stakeholder Forum förbättras.

På medellång sikt torde EPC kunna vidareutvecklas till en mer effektiv, tillförlitlig och transparent organisation. EPC borde särskilt inrikta sig på att bli den europeiska betalningsindustrins röst i alla betalningsfrågor. Detta skulle dock kräva en omprövning av EPC:s stadgar eftersom de för närvarande är begränsade till EPC:s roll när det gäller grundläggande betalningstjänster. Eurosystemet förväntar sig dock att EPC blir betalningsindustrins beslutande organ samt för den gemensamma utvecklingen av innovativa lösningar, såsom betalningar via direktanslutning och betalningar via mobilkanaler, samt för prioriterade betalningar. EPC behöver även utarbeta en lämplig lösning för införlivande av framtida betalningsinstitut på en icke-diskriminerande grund, avhängigt deras betalningsvolymer. Om dessa framtida betalningsinstitut skulle organisera sig i ett europeiskt förbund, kunde det vara utgångspunkten för representation i EPC:s plenum. Dessutom borde EPC förbättra och formalisera sina förbindelser och sitt inflytande genom deltagande i "standardiseringsorganisationer", såsom ISO.

På lång sikt borde EPC och banksektorn allmänt sett göra en utvärdering av EPC:s olika funktioner och föreslå förbättringar för en mer gedigen och framtidsbeständig organisationsstyrning. Eurosystemet noterar särskilt att EPC agerar som ett "standardiseringsorgan" för betalningsrelaterade standarder och ger vägledning till och samverkar med andra standardiseringsorgan för att uppnå sina mål. EPC spelar även rollen som "medlemskapsorgan" och definierar

gemensamma ställningstaganden för deltagande finansinstitut när det gäller betalningstjänster och försvarar dessa ställningstaganden gentemot lagstiftare och aktörer. EPC är även "systeminnehavare" och har inrättat ett mer oberoende organ för förvaltningen av systemet. EPC borde analysera hur man på lång sikt ska agera i betalningssystemens, medlemsbankernas och berörda parter intresse. EPC skulle t.ex. tillsammans med samtliga parter kunna analysera huruvida organisationsstyrningen idag är tillräcklig för att fastställa och upprätthålla betalningssystemens regler.

Man skulle kunna överväga att skapa ett europeiskt SEPA "betalningsforum" utanför EPC för en vidareutveckling av SEPA:s organisationsstyrning. Ett sådant forum skulle omfatta de viktigaste representanterna för alla aktörer i Europa, vara direkt ansvarigt inför Eurosystemet och Europeiska kommissionen och årligen redovisa de framsteg som gjorts mot förverkligandet av ett verkligt SEPA. I vissa nationella gemenskaper har dialoger med de olika aktörerna redan organiserats men en mer konsekvent strategi (dvs. i varje gemenskap) skulle kunna övervägas.

6 MILSTOLPAR FÖR SEPA

För att skapa klarhet och säkerhet om vilka uppgifter som ska uppfyllas har Eurosystemet upprättat en lista med tio milstolpar för genomförandet av och övergången till SEPA. Den här listan innehåller de olika tidsfristerna, ansvariga enheter och berörda parter. Även om det inte är en detalj-

plan så kommer den att underlätta ledningen av projektet och ge en bättre mätning av framstegen samtidigt som den hjälper till att hålla fartern uppe. Uppfyllandet av dessa milstolpar kommer att vara avgörande för hur väl övergången kommer att lyckas.

Ämne	Vad	Vem	Intressenter	Förklaring
Före 31 mars 2009				
1. Migration av SEPA autogiro-medgivanden	Säkerställa medgivandenas rättsliga kontinuitet	EU-medlemsstater (Europeiska kommissionen/nationella centralbanker)	Storföretag, små och medelstora företag, konsumenter, automatiserade clearingcentraler, offentliga myndigheter	Att säkerställa att redan avgivna medgivanden, i förekommande fall även e-medgivanden, också är giltiga i SEPA autogiro är nyckeln till framgång med SDD. Klargörandet av frågan före mars 2009 är avgörande för migreringen till SDD.
2. Multilaterala interbankarrangemang för SDD (multilaterala mellanbanksavgifter så som "Multilateral Balancing Payment" och "Multilateral Interchange Fee" etc.)	Långsiktigt förslag rörande beräkningen av multilaterala mellanbanksavgifter för nationella och gränsöverskridande SDD	EPC, bankerna, Europeiska kommissionen, ECB		Klarhet behövs för att ett långsiktigt affärsupplägg ska kunna byggas upp och för att SDD ska kunna erbjudas.
Före slutet av juni 2009				
3. Förordning (EG) nr 2560/2001	Antagande av den reviderade förordningen (EG) nr 2560/2001.	Europeiska unionens råd, Europaparlamentet, medlemsstaterna i EU	Banker, betal tjänstleverantörer, storföretag, små och medelstora företag, konsumenter, automatiserade clearinghus, offentliga myndigheter	Den reviderade förordningen kommer att a) garantera att betal tjänster över hela EU prissätts på samma sätt, vilket även inbegriper lika prissättning av SDD och nationella autogiron, och b) klargöra hur situationen ser ut på längre sikt när det gäller rapporteringen av betalningar inom ramen för betalningsbalansen. Förordningen planeras att träda i kraft den 1 november 2009.
4. Fastställande av slutdatum för övergången till SCT	Fastställande av ett Europeiskt slutdatum, efter vilket endast SCT kommer att tillhandahållas åt slutanvändarna och endast SCT kommer att hanteras inom ramen för infrastrukturerna.	EPC, Europeiska kommissionen, ECB, de nationella SEPA-kommittéerna, de nationella konkurrens myndigheterna, de nationella centralbankerna	Storföretag, små och medelstora företag, konsumenter, automatiserade clearingcentraler, offentliga myndigheter, kortbearbetning, försäljare	Bankföreningarna kan besluta att börja tillhandahålla enbart SCT vid ett tidigare datum. kunderna bör tillhandahållas tydliga SCT erbjudanden.
1 november 2009				
5. Införande av SEPA-autogiro	De banker som hanterar SCT och som för närvarande tillhandahåller autogiro på nationell nivå ska följa SDD Rulebook fullt ut.	Banker, betal tjänstleverantörer	Storföretag, små och medelstora företag, konsumenter, automatiserade clearingcentraler offentliga myndigheter, kortbearbetning	Alla banker som för närvarande erbjuder autogiro på nationell nivå och som följer SCT Rulebook förväntas även följa SDD Rulebook. Betal tjänstleverantörer som kommer att arbeta med autogiro förväntas tillhandahålla SEPA-autogiro. Kunderna bör få tydliga SDD-erbjudanden. Sådana banker och betal tjänstleverantörer som inte tillhandahåller autogiro tjänster uppmanas följa åtminstone de regler som gäller för betalare.

Ämne	Vad	Vem	Intressenter	Förklaring
6. Direktivet om betalningstjänster	Enhetligt genomförande av direktivet om betalningstjänster	EU-medlemsstater (Europeiska kommissionen/nationella centralbanker)	Banker, betalningstjänstleverantörer, storföretag, små och medelstora företag, konsumenter, automatiserade clearinghus, offentliga myndigheter	Direktivet om betalningstjänster garanterar rättslig likabehandling av betalningar i hela SEPA-området. Förutsättningen för att direktivet om betalningstjänster ska kunna genomföras är också att bankernas och betalningstjänstleverantörernas system i tid anpassas efter kraven i direktivet om betalningstjänster (informationskrav, valuteringsdagar, konsumentskydd etc.)
Före slutet av december 2009				
7. E-fakturor	Ramverket tillgängligt.	Europeiska kommissionens expertgrupp.	Banker, betalningstjänstleverantörer, storföretag, små och medelstora företag, konsumenter, automatiserade clearinghus, offentliga myndigheter, försäljare	Ramverk gällande affärskrav, standarder och grundläggande föreskrifter för e-fakturor.
8. Fastställande av slutdatum för övergången till SDD	Fastställande av ett Europeiskt slutdatum efter vilket endast SDD kommer att tillhandahållas åt slutanvändarna och endast SDD kommer att hanteras inom ramen för infrastrukturerna.	EPC, Europeiska kommissionen, ECB, de nationella SEPA-kommittéerna, de nationella antitrustmyndigheterna	Storföretag, små och medelstora företag, konsumenter, automatiserade clearingcentraler, offentliga myndigheter, kortbearbetning, försäljare	Bankföreningarna kan besluta att tillhandahålla enbart SDD från ett tidigare datum.
9. Beslut om ytterligare europeiska kortsystem	Ett beslut och en avsiktsförklaring som rör skapandet av ytterligare europeiska kortsystem som är förenliga med SEPA.	Banker, betalningstjänstleverantörer, kortsystem	Konsumenter, handlare, kortbearbetning, försäljare	Det egentliga idrifttagandet av systemet kan förläggas till en senare tidpunkt. Systemet behöver inte vara Europatäckande då det tas i drift (potentiell täckningsgrad jämfört med verklig täckningsgrad). Om en aktör inte medverkar i ett initiativ, kommer detta inte att påverka förenligheten med SEPA.
Före slutet av december 2010				
10. Ett komplett "SEPA för kort" träder i kraft	Endast allmänt accepterade kort (general purpose cards) som är förenliga med SEPA utfärdas, endast bankomater och kortterminaler som är förenliga med SEPA är i drift.	Banker, betalningstjänstleverantörer, kortsystem, kortbearbetning	Konsumenter, handlare, försäljare	Med tanke på standarderna måste man helt och hållet ha övergått till EMV. Detta är inte fallet för alla andra standarder, där tidsfristen för genomförande eventuellt är längre.

Denna lista är inte avsedd att vara uttömmande. Den anger de förutsättningar som bedöms vara nödvändiga för genomförande av SEPA men som ännu inte uppfyllts. Listan är fokuserad på de viktiga steg som måste tas även om andra åtgärder behövs för att SEPA ska bli en fram-

gång. Efter hand och som svar på ny utveckling kan nya prioriteringar uppkomma. I början av SEPA-projektet låg t.ex. tonvikten på att skapa de grundläggande egenskaperna för SDD och SCT. Allteftersom arbetet fortskred blev aspekter som e-medgivande, e-fakturering etc. allt viktigare.

Listan över milstolpar har kompletterats med en lista över nödvändiga åtgärder för att kunna uppnå SEPA:s milstolpar. Dessa åtgärder är underordnade listan över milstolpar i det avseendet att de måste vidtas för att milstolparna i huvudlistan kan uppnås.

BILAGA I

NÖDVÄNDIGA ÅTGÄRDER FÖR UPPFYLLENDE AV MILSTOLPARNA FÖR SEPA

Ämne	Vad	Vem	Intressenter	Förklaring
Före slutet av december 2008				
11. Multilaterala interbankarrangemang för SDD (multilaterala mellanbanksavgifter så som "Multilateral Balancing Payment" och "Multilateral Interchange Fee" etc.)	Interimistiskt förslag (för vilket en tidsfrist fastställs) rörande principen för hur gränsöverskridande autogiro transaktioner ska hanteras i multilaterala interbankarrangemang.	EPC, bankerna, Europeiska kommissionen		Det interimistiska förslaget kommer att göra det lättare för banker och betaltjänstleverantörer att gå över till SDD, men är mindre avgörande än det långfristiga förslaget.
12. E-mandatet för SDD	E-mandatet: De tekniska kraven ska fastställas.	EPC	Banker, betaltjänstleverantörer, storföretag, små och medelstora företag, konsument, automatiserade clearinghus, offentliga myndigheter	E-mandatet kommer att fungera som ett incitament för att använda SDD.
Före slutet av januari 2009				
13. Testning av SDD	Harmoniserat ramverk för kund-till-kund ("end-to-end") testning av SDD-transaktioner (basversionen och B2B).	EPC	Banker, betaltjänstleverantörer, automatiserade clearinghus	I fråga om basversionen för SDD samt B2B SDD måste tillgängligheten till banker och betaltjänstleverantörer samt stabiliteten i systemet för SDD testas med utgångspunkt i ett harmoniserat regelverk med syfte att betalningarna ska kunna hanteras helt automatiskt (med hjälp av STP) i slutändan.
Före slutet av februari 2009				
14. Mobila betalningar	Handlingsplan för arbetet med mobila betalningar, som kommer att göra det möjligt att initiera betalningar med hjälp av mobiltelefon.	EPC i samarbete med GSMA (föreningen för mobiltelefonoperatörer)	Banker, betaltjänstleverantörer, mobiltelefonoperatörer, konsument	Det är inte obligatoriskt för banker, betaltjänstleverantörer och mobiltelefonoperatörer att tillhandahålla denna tjänst.
Före slutet av juni 2009				
15. Kortbetalningar: Bedömning om kortsystemen är förenliga med SEPA	Egen utvärdering av hur SEPA efterlevs på grundval av kriterierna för efterlevnad ("Terms of Reference") för kortsystem.	Kortsystemen	Konsument, handlare, banker, betaltjänstleverantörer	Kriterierna för efterlevnad utarbetas för närvarande av Eurosystemet.
16. Kortbetalningar: Ramverk för hantering av korttransaktioner	Alla clearing- och avvecklingssystem ska kunna komplettera ramverket för PEACH CSM i fråga om godkännande, clearing och avveckling av korttransaktioner.	EPC	Banker, betaltjänstleverantörer, kortbearbetning, kortsystem	Reglerna för hantering av korttransaktioner inom ramen för SEPA fastställs (ramverket för PEACH/CSM kompletteras eller ändras).

Ämne	Vad	Vem	Intressenter	Förklaring
17. E-medgivande för SEPA-autogiro	E-medgivandet. Riktlinjer för tillämpningen ska fastställas.	EPC	Banker, betaltjänstleverantörer, stora företag, små och medelstora företag, konsumenter, automatiserade clearinghus, offentliga myndigheter	E-medgivandet tillämpas på frivillig basis och bör i idealfallet tillhandahållas från och med den 1 november 2009.
18. SDD för konsumenter till företag	Riktlinjerna för införandet av SDD för betalningar från konsumenter till företag ska fastställas.	EPC	Stora företag, små och medelstora företag, offentliga myndigheter, konsumenter, försäljare	Riktlinjerna för införandet av SDD för betalningar från konsumenter till företag måste fastställas så att banker och betaltjänstleverantörer kan tillhandahålla en harmoniserad produkt från och med slutet av 2009.
Före slutet av november 2009				
19. Införande av SDD	Evenemang vid lanseringen av SDD	ECB, de nationella centralbankerna, Europeiska kommissionen	Banker, betaltjänstleverantörer, EPC, små och medelstora företag, offentliga myndigheter, stora företag, konsumenter	Lanseringen av SDD före den 1 november 2009 borde ses som en möjlighet att få allmänheten att uppmärksamma SEPA (på samma sätt som vid evenemanget för att lansera SCT i januari 2008).
20. SEPA-on line betalningar	Ett ramverk färdigt för införande.	EPC	Banker, betaltjänstleverantörer, konsumenter, försäljare	Arbetet har nära kopplingar till arbetet med e-medgivande. Det är inte obligatoriskt för banker och betaltjänstleverantörer att tillhandahålla denna tjänst.
Före slutet av december 2009				
21. Övergång till SCT	IBAN och BIC på fakturor.	Stora företag, små och medelstora företag, offentliga myndigheter som betalningsmottagare	Offentliga myndigheter som betalare, konsumenter	Alla som utfärdar faktureror förväntas ange sina IBAN- och BIC-koder på fakturorna för att underlätta övergången till SCT.
22. Kortstandarder	a. Fastställande av konkreta tekniska specifikationer för kortstandarder.	EPC	Kortsystem, ISO-systemet, initiativ för europeiska standarder, EMVCo och PCI SSC	Som uppföljning till dokumentet av EPC för standardisering av kort måste tekniska specifikationer fastställas.
	b. Beslut om hur övergången /införande av de tekniska specifikationerna ska ske.	EPC	Kortsystemen	Standarder för SEPA-kort måste införas för att garantera önskad driftskompatibilitet och säkerhet samt erforderligt tillträde till marknaden.
23. SCT och SDD för betalningar från företag till konsumenter	Riktlinjerna för SCT och SDD fastställs för betalningar från företag till konsumenter.	EPC	Stora företag, små och medelstora företag, offentliga myndigheter, konsumenter	Riktlinjerna för tillämpningen av SCT och SDD för betalningar från konsumenter till företag måste fastställas så att banker och betaltjänstleverantörer kan tillhandahålla en harmoniserad produkt från och med slutet av juni 2010.

Ämne	Vad	Vem	Intressenter	Förklaring
24. SCT och SDD för betalningar från konsumenter till företag	Riktlinjerna för verkställande av SCT och SDD tillämpas för betalningar från konsumenter till företag.	Banker, betal-tjänstleverantörer	Storföretag, små och medelstora företag, offentliga myndigheter, konsumenter, försäljare	Före december 2009 kommer bankerna att som minimum tillhandahålla meddelanden om SCT och SDD i samband med betalningar från konsumenter till företag i enlighet med riktlinjerna för införande av SCT och SDD.
Före slutet av juni 2010				
25. SCT och SDD för betalningar från företag till konsumenter	Riktlinjerna för SCT och SDD fastställs för betalningar från företag till konsumenter.	Banker, betal-tjänstleverantörer	Storföretag, små och medelstora företag, offentliga myndigheter, konsumenter, försäljare	Före slutet av juni 2010 kommer bankerna och betal-tjänstleverantörerna att som minimum tillhandahålla meddelanden om SCT och SDD i samband med betalningar från företag till konsumenter i enlighet med riktlinjerna för införande av SCT och SDD.
Före slutet av december 2010				
26. Övergång till SCT	Offentliga myndigheter ska använda enbart SCT.	Offentliga myndigheter	Konsumenter	Offentliga myndigheter är stora avsändare och mottagare av betalningar och spelar därför en viktig roll i arbetet med att göra övergången till SEPA framgångsrik. Om de i ett tidigt skede börjar använda systemen kan de på ett avgörande sätt bidra till att en kritisk massa av SEPA-betalningar uppnås.
27. Övergång till SDD	Offentliga myndigheter ska enbart använda SDD.	Offentliga myndigheter	Konsumenter	Offentliga myndigheter är stora avsändare och mottagare av betalningar och spelar därför en viktig roll i arbetet med att göra övergången till SEPA framgångsrik. Om de i ett tidigt skede börjar använda systemen kan de på ett avgörande sätt bidra till att en kritisk massa av SEPA-betalningar uppnås.

